

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví
Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Jana Krejčí

**METODIKA RYCHLÉHO ČTENÍ VE SVĚTĚ
A PRŮZKUM PRAMENŮ ZABÝVAJÍCÍCH SE
TOUTO PROBLEMATIKOU**

Bakalářská práce

Praha 2008-04-25

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Richard Papík PhD

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 1. května 2008

podpis bakaláře

Identifikační záznam

KREJČÍ, Jana. *Metodika rychlého čtení ve světě a průzkum pramenů zabývajících se touto problematikou [Rapid reading methodology in the world including bibliographical research]*. Praha 2008. 51 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Richard Papík PhD.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je průzkum světových zdrojů ohledně tematiky rychlého čtení, jejich částečná analýza a rozbor metodiky rychlého čtení. V první kapitole je nastíněn výskyt termínu rychlé čtení na internetu, jak v češtině, tak i v jeho anglických a francouzských variacích. Dále je zhodnocen výskyt této problematiky v online otevřené mnohojazyčné encyklopedii Wikipedie a v dalších světových zdrojích jako jsou katalogy knihoven, databáze a v souborných katalozích. Jádrem práce je rozbor metody rychlého čtení francouzského odborníka Françoise Richaudeaua.

Klíčová slova

Rychlé čtení, rychločtení, racionální čtení, speed reading, rapid reading, lecture rapide, Wikipedie, François Richaudeau.

OBSAH

PŘEDMLUVA

1. ÚVOD.....	1
1.1. HISTORIE RYCHLÉHO ČTENÍ.....	1
1.2. ZÁKLADNÍ NÁVYKY RYCHLÉHO ČTENÍ.....	3
2. PROBLEMATIKA TÉMATU RYCHLÉHO ČTENÍ V PROSTŘEDÍ WWW	5
2.1. ČESKÝ JAZYK.....	5
2.2. ANGLICKÝ JAZYK.....	6
2.3. FRANCOUZSKÝ JAZYK.....	8
2.4. TERMÍN RYCHLÉ ČTENÍ A RYCHLOČTENÍ NA ČESKÉM WEBU.....	8
2.5. TERMÍNY SPEED READING A RAPID READING NA ANGLICKY PSANÉM WEBU.....	11
2.6. TERMÍN LECTURE RAPIDE NA FRANCOUZSKÉM WEBU.....	14
3. RYCHLÉ ČTENÍ VE WIKIPEDII.....	16
3.1. CO JE TO WIKIPEDIE?.....	16
3.2. TERMÍN „RYCHLÉ ČTENÍ“ NA ČESKÉ WIKIPEDII.....	17
3.2.1. Heslo Rychločtení.....	17
3.2.2. Heslo David Gruber.....	18
3.2.3. Heslo Racionální čtení.....	18
3.2.4. Heslo Techniky duševní práce.....	19
3.2.5. Termín „rychlé čtení“ na sesterských projektech Wikipedie.....	19
3.2.6. Shrnutí.....	19
3.3. TERMÍN „SPEED READING“ A „RAPID READING“ NA ANGLICKÉ WIKIPEDII.....	20
3.3.1. Heslo Speed reading.....	20
3.3.2. Heslo Evelyn Wood.....	21
3.3.3. Heslo Meta guiding.....	22
3.3.4. Heslo Reading Dynamics.....	22
3.3.5. Heslo PhotoReading.....	22
3.3.6. Heslo Rapid Serióal Visual Presentation.....	23
3.3.7. Heslo Skimming.....	23
3.3.8. Heslo Vision span.....	23
3.3.9. Termín „speed reading“ na ostatních projektech Wikimedia.....	23
3.3.10. Shrnutí.....	26
3.4. TERMÍN „LECTURE RAPIDE“ NA FRANCOUZSKÉ WIKIPEDII.....	27
3.4.1. Heslo Lecture rapide.....	27
3.4.2. Heslo Lecture.....	29
3.4.3. Termín „lecture rapide“ na ostatních projektech Wikimedia.....	29
3.4.4. Shrnutí.....	29
4. ODRAZ TERMÍNU RYCHLÉ ČTENÍ VE SVĚTOVÝCH ZDROJÍCH.....	30
4.1. KATALOG NÁRODNÍ KNIHOVNY ČR.....	30
4.2. KATALOG LIBRARY OF CONGRESS.....	31
4.3. KATALOG THE BRITISH LIBRARY.....	33

<u>4.4. AMICUS – KANADSKÝ NÁRODNÍ KATALOG.....</u>	<u>34</u>
<u>4.5. KATALOG BN-OPALE PLUS.....</u>	<u>35</u>
<u>4.6. OBOROVÉ DATABÁZE.....</u>	<u>37</u>
<u>5. FRANCOUZSKÁ METODIKA RYCHLÉHO ČTENÍ FRANÇOISE RICHEAUDEAUA.....</u>	<u>39</u>
<u>5.1. PRVNÍ, DRUHÁ A TŘETÍ KAPITOLA – TEORIE.....</u>	<u>39</u>
<u>5.2. KAPITOLA ČTVRTÁ, PÁTÁ A ŠESTÁ – PRAXE.....</u>	<u>41</u>
<u>5.3. KAPITOLA SEDMÁ A OSMÁ – INTELIGENTNÍ ČTENÍ.....</u>	<u>42</u>
<u>5.4. KAPITOLA DEVÁTÁ – VÝBĚROVÉ ČTENÍ (LECTURE D'ÉCRÉMAGE).....</u>	<u>43</u>
<u>5.5. KAPITOLA DESÁTÁ – ORIENTAČNÍ ČTENÍ (LECTURE DE REPÉRAGE).....</u>	<u>44</u>
<u>5.6. KAPITOLA JEDENÁCTÁ – PROFESIONÁLNÍ ČTENÍ.....</u>	<u>45</u>
<u>5.7. KAPITOLA DVANÁCTÁ – NAVRHNĚTE SI PLÁN ČETBY.....</u>	<u>46</u>
<u>5.8. KAPITOLA TŘINÁCTÁ – ZÁVĚR.....</u>	<u>47</u>
<u>5.9. KAPITOLA ČTRNÁCTÁ – CVIČENÍ A KONTROLNÍ TEXTY.....</u>	<u>47</u>
<u>5.10. SHRNUTÍ A SROVNÁNÍ.....</u>	<u>48</u>
<u>6. ZÁVĚR.....</u>	<u>50</u>
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	
PŘÍLOHY	

PŘEDMLUVA

Obsahem této bakalářské práce je průřez metodikou rychlého čtení ve světě a průzkum světových zdrojů, také na toto téma. Z důvodů omezeného rozsahu bakalářské práce byl průzkum metodiky omezen jen na francouzskou oblast, konkrétně na Françoise Richaudeaua, který je nejvydávanějším francouzským odborníkem na rychlé čtení. Kromě toho francouzská metodika rychlého čtení v České republice zpracována ještě nebyla.

Důvodů, proč jsem si toto téma vybrala, je několik. V první řadě je to proto, že mě čtení opravdu baví. A rychlé čtení není jen o rychlosti, jakou daný text „zhltáme“, je hlavně o porozumění a vcítění se do textu. Rychlé čtení je aktivním procesem, který člověka obohacuje o nové poznatky. A je také o tom geniálním pocitu, který máte, když dokážete předvídat, co v textu následuje, když začínáte chápat autorovy myšlenkové pochody a když se dostanete až na dřeň textu. Kromě toho všeho je pro mě rychlé čtení jako pro budoucího pracovníka v oblasti informací schopností, která má rozhodně jistou přitažlivost.

Cílem této bakalářské práce je podat zprávu o rychlém čtení v dnešní době z jakési globální perspektivy. Neklade si za úkol zpracovat podrobný rozbor stavu rychlého čtení, spíše jen popsat jeho odraz v nejrůznějších informačních pramenech, od otevřené encyklopedie Wikipedie, kterou vytváří široká veřejnost, až po knihovní katalogy a oborové databáze. Cílem poslední kapitoly je více přiblížit francouzskou metodiku rychlého čtení prostřednictvím asi nejvýznamnějšího francouzského odborníka a jeho díla, kterému se dostává stále nových vydání, od šedesátých let až po dnešek.

Každá z kapitol bakalářské práce má svůj výchozí zdroj nebo zdroje. V případě první kapitoly je to internet jako takový, zdrojem druhé kapitoly je online encyklopedie Wikipedie a zdrojem třetí kapitoly jsou různé knihovní a souborné katalogy. Čtvrtá kapitola je jádrem práce a je celá postavená na knize F. Richaudeaua.

První kapitola se soustředí na výskyt termínu *rychlé čtení* na internetu. Jsou zde rozebrány různé české, anglické a francouzské termíny, kterými se rychlé čtení označuje, jejich výskyt a kontext. V druhé kapitole je podrobena zkoumání česká,

francouzská a anglická verze Wikipedie ohledně výskytu tématu rychlé čtení. Třetí kapitola pak rozebírá vybrané světové informační zdroje – knihovní katalogy

oborové databáze. Pozornost je zaměřena na složení fondů, jak jazykové a autorské, tak také časové. Poslední kapitole podrobně rozebírá knihu F. Richaudeaua *La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau*.

Celkový rozsah bakalářské práce je 51 stran. Jedenáct stran přílohy obsahuje obrázky, mezi nimi i některá cvičení z knihy F. Richaudeaua. Použitá literatura je citována v souladu s ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2. Použité zdroje jsou citovány pomocí „Harvardského systému“, jedná se tedy o citace pomocí prvního údaje záznamu a data vydání. Citace v textu se udávají v hranatých závorkách. Bohužel u některých elektronických dokumentů nebylo možné zjistit datum vydání a je u nich uvedeno pouze datum citace. V takovém případě datum vydání v hranaté závorce chybí.

Na závěr bych za cenné připomínky a skvělou motivaci k práci ráda poděkovala PhDr. Richardu Papíkovi. Kromě toho bych také ráda vyjádřila díky za podporu a pomoc, které se mi dostalo ze strany rodiny a přátel.

1. ÚVOD

S rozvojem komunikačních technologií mají lidé daleko více možností jak a odkud přijímat informace, ale také (což je poměrně nové), jak tyto informace sami vytvářet. Na internetu vznikají každý den tisíce nových blogů, lidé zakládají diskuzní fóra, webové stránky, posílají komentáře. Produkce knih, seriálové literatury a šedé literatury na světě neustále vzrůstá.

V dnešní době není problémem dostat informace dost rychle, problém je dost rychle je vstřebat. Navíc ne všechny informace, ke kterým se dostaneme, jsou pro nás relevantní. Možným řešením tohoto problému je tyto zdroje prostudovat a zjistit to. Jenže znova – nemáme čas ani schopnosti procházet je všechny. Tento problém se dá částečně odstranit výběrem. Na některé zdroje musíme prostě rezignovat. A rychločtení nám dá prostředky, jak se vypořádat s tím zbytkem.

Mnoho lidí už má základy rychlého čtení zvládnuté, aniž by o tom věděli. Sami se naučili, jak v každodenním shonu číst nejrůznější dokumenty tak, aby jim to nezabralo tolik času. Ten, kdo má zájem, může najít nejrůznější metody, jak své schopnosti ještě zvýšit. Od té doby, kdy první badatelé přišli na to, že proces čtení se dá znatelně vylepšit, vznikly desítky metod a stovky knih, které radí, jak na to.

1.1. Historie rychlého čtení

První pokusy, které se týkaly fyzické stránky čtecího procesu, byly uskutečněny v roce 1878 francouzským oftalmologem Emilem Javalem. Ten zjistil, že při čtení se oko nepohybuje plynule, ale že se vždy na asi na pětinu sekundy zastaví, mozek uloží, co vidí, a oko pak přeskočí na další část řádku. Zjistil také, že průměrný čtenář na jednu fixaci zachytí pět až deset písmen, dobrý čtenář jich může zachytit i více než dvacet. [Wikipédia : *L'encyclopédie libre*, c2008]. Už v roce 1894 byly o rychlém čtení publikovány první články, například v *The Educational Review*.

Během první světové války měli někteří piloti problémy s rozeznáváním typů letadel. Proto vynalezli vědci přístroj, který promítal v různých časových intervalech různé obrázky. Fotografie, jejich velikosti a úhly, pod kterými byly pořízené se měnily, a intervaly mezi nimi se postupně zkracovaly. Po několika cvičeních byli letci schopni velice rychle určit různé typy letadel. Tento přístroj, tachystoskop, byl po první světové válce použit i v kurzech rychlého čtení [HÖRNER, 2007].

První opravdový kurz rychlého čtení vznikl v roce 1925 na Syracuse University v New Yorku. V roce 1929 pak vyšla první kniha o rychlém čtení od Waltera B. Pitkina *The art of Rapid Reading*.

Ve 40. letech bylo trendem zvyšovat rychlost čtení pomocí přístrojů. Právě tehdy se těšil tachystoskop oblibě. Kromě toho se také točily naučné filmy, které měly stejný úkol.

V 50. letech působila ve Spojených státech v oblasti rychlého čtení Evelyn Woodová, která v roce 1958 na univerzitě v Utahu představila svou vlastní metodu rychločtení, *Reading Dynamics* [MARKS-BEALE, 2001].

Kurzy rychlého čtení se postupně rozšířily i do Evropy. V roce 1957 vyšla první britská učebnice od Harryho Bayleyho *Quicker reading*. V roce 1959 byl ve Velké Británii natočen první instruktážní film *Speed Up Your Reading* [MISTRÍK, 1980].

V 60. letech docházelo k rozvoji rychlého čtení v celé Evropě a v jednotlivých zemích se objevily význačné osobnosti, které v tomto směru bádalý a vyvíjely své vlastní metody. Ve Spojených státech amerických to byli manželé Leeuowi (kniha *Read Better, Read Faster*), ve Francii François Richeaudeau (*Méthode de lecture rapide Richeaudeau*), v Německu Wolfgang Zielke (*Schneller Lesen – besser lesen*) a v bývalém SSSR to byli I.Z.Postolevskij a E.G.Semenov [PAPÍK, 1992].

Co se týče rychlého čtení v České republice a na Slovensku, širším masám začalo být známé až v sedmdesátých letech. V roce 1970 začal s rychlým čtením experimentovat doc. MUDr, Jan Hes Csc., který vycházel z děl Zielkeho a Pitkina. V roce 1972 uspořádal Jozef Mistrík (viz Příloha č. 2), profesor Univerzity Komenského v Bratislavě, kurzy rychlého čtení pro studenty Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě a později vydal knihu *Rýchle čítanie*. Rychlému čtení se formou časopiseckých článků věnoval Doc. PhDr. Vladimír Smetáček Csc.

V osmdesátých letech začal na české scéně působit Ing. David Gruber (viz Příloha č. 1). Pořádal kurzy rychlého čtení a v roce 1992 poprvé vydá knihu *Šetřme časem!*. Další významnou postavou českého rychločtení je pak PhDr. Richard Papík PhD., který vydal knihu *Naučte se číst!* a v současné době vede kurzy rychlého čtení na Ústavu informačních studií a knihovnictví Filosofické fakulty Univerzity Karlovy [ČERNÝ, 2006].

V oblasti rychločtení působí i několik soukromých firem, které mezi kurzy nejrůznějšího typu zařazují i rychlé čtení. Příkladem těchto firem může být Centros s.r.o., kterou vlastní Libor Činka, působící zároveň jako lektoru kurzů rychločtení.

1.2. Základní návyky rychlého čtení

Všechny metody rychlého čtení mají společných několik pojmů. V naprosté většině se shodují v tom, které čtenářské návyky potlačovat a které naopak posilovat.

Špatné čtenářské návyky začínají už při držení těla (viz Příloha č.5). To podle Zielkeho [ZIELKE, 1972] a Mistríka [MISTRÍK, 1980] způsobuje předčasnou únavu organismu a může být důvodem, proč se čtenář dostatečně nesoustředí. Většina autorů se také shoduje na tom, že pro čtení musí mít člověk optimální podmínky, počínaje osvětlením a konče prostředím a jeho atmosférou. Mnoho odborníků souhlasí také v tom, že dobré není ani čtení s pomůckami – například když si čtenář ukazuje na stránce prstem nebo záložkou.

Subvokalizace je jedním z hlavních špatných čtenářských návyků. Výuka čtení ve škole končí u plynulého čtení nahlas a tento zvyk si s sebou mnoho lidí nese dále do života. V české překladu Zielkeho díla *Čtete rychleji, čtete lépe* jeho překladatelé přeložili termín *subvokalisieren* po konzultaci s pracovníky katedry fonetiky Univerzity Karlovy jako „vytváření artikulačních obrazů“ [ZIELKE, 1972]. Kromě klasického čtení polohlasem se totiž subvokalizace může projevat i bezhlučně. V první řadě je to pohybováním rtů, pak pohybem rtů nebo svalů krku (pohybujeme hlasivkami), nebo i přeříkávání slov pouze v duchu. Výsledkem potlačení subvokalizace je čtení pomocí obrazů – čtenář už neztrácí čas představováním si zvuku, který se k onomu slovu pojí, ale „vidí“ rovnou jeho význam.

Dalším špatným návykem jsou **regresivní pohyby oka**. Když je text obtížný, zmatený nebo plný odborných výrazů, čtenář má nutkání vracet se v textu, aby si znovu přečetl nebo ověřil to, co už jednou viděl. Podle odborníků, kteří se zaměřují na rychlé čtení, způsobuje tento zvyk zbytečné zdržování. Texty často bývají redundantní a stejná informace se v nich opakuje vícekrát, proto by měl čtenář tomuto nutkání odolat a číst dál. Pouze pokud se hledaná informace znova neobjeví, nebo nevyplyne z kontextu, je možné vrátit se zpět [RICHAUDEAU, c1984].

Existují ale i zvyky, které by si měl čtenář vypěstovat, pokud chce číst rychleji.

Úzkou souvislost má **snížování počtu fixací na řádek** a **rozšiřování zrakového rozpětí**. Proces čtení vypadá tak, že oko se vždy na řádku zastaví, prohlédne si znaky a pak pokračuje dál. Důležité je, kolik zastávek na řádku oko udělá a kolik znaků

dokáže na jednou zachytit. Rozšíření zrakového rozpětí znamená, že oko vnímá více znaků a proto mu k přečtení řádku stačí méně fixací. U netrénovaných čtenářů se navíc jednotlivé fixace překrývají a tudíž je jich potřeba víc [RICHAUDEAU, c1984].

Dalším návykem, nebo spíše souborem návyků, který by si měl čtenář osvojit, je **čtení aktivní**. To znamená, že čtenář se soustředí na čtení a na text, čte s nějakým cílem – najít konkrétní informaci nebo udělat si o daném tématu přehled. Tomu odpovídá i čtecí postup. Rychlost čtení se mění v závislosti na textu. Při správném postupu se čtenář dokáže s autorem sžít a začne do jisté míry předvídat, co v textu následuje. Může s autorem i polemizovat. Všechny tyto postupy zároveň zajišťují, že i při vysoké rychlosti čtení si čtenář pamatuje základní informace.

Existují různé druhy aktivního čtení [MISTRÍK, 1980], [ZIELKE, 1988], [PAPÍK, 1992]:

- informační čtení – čtenář projde základní informace o dokumentu (autora, téma), knihu případně prolistuje, pochytil hlavní myšlenky textu a rozhodne se, zda bude číst dál. Mezi důležité informační prameny patří obsah, rejstříky (a ostatní přílohy), záložky, anotace, úvod a závěr.
- kurzorické (diagonální) čtení, skimming – čtenář v dokumentu nepřeskakuje se m a tam, ale pohybuje se od začátku do konce. Tento druh čtení je velice rychlý, oči se po stránce pohybují diagonálně nebo shora dolů, zatímco čtenář se pokouší zachytit a zapamatovat základní fakta a myšlenky. Nejde o pochopení všeho, jen rámcových informací. Richaudeau [c1984] tento způsob čtení označuje jako *lecture d'écremage*.
- selektivní čtení, skipping – čtenář se pokouší v textu zachytit určitá klíčová slova, která si stanoví. Tak dokáže najít nejvíce relevantní části textu. Na rozdíl od kurzorického čtení, kde se čtenář noří do tématu, zde hledá konkrétní informace. Tento styl čtení označuje Richaudeau [c1984] jako *lecture de repérage*.
- statarické čtení – je to pomalé důkladné čtení, čtenář se v textu zastavuje, osvojuje si informace, podtrhává, vepisuje poznámky a značky.

2. PROBLEMATIKA TÉMATU RYCHLÉHO ČTENÍ V PROSTŘEDÍ WWW

Abychom mohli prozkoumat téma *rychlé čtení* v prostředí internetu, je v první řadě nutné definovat termíny, pomocí které budeme na WWW sledovat.

2.1. Český jazyk

V českém jazyce má výraz *rychlé čtení* několik ekvivalentů.

Prvním z nich vlastně vzniknul spojením obou slov: *rychločtení*. Tento termín sice není v české literatuře požíván tak často jako *rychlé čtení*, ale jeho výskyt není zas tak výjimečný. Většina autorů a překladatelů však dává přednost spisovněji vypadajícímu a lépe znějícímu *rychlému čtení*.

I při věcném popisu dokumentů, které se zabývají tímto tématem, dává většina zdrojů přednost výrazu *rychlé čtení*. Můžeme jej nalézt například v katalogu Národní knihovny ČR, Státní technické knihovny, Moravské zemské knihovny, Vědecké knihovny v Olomouci, Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana v Uherském Hradišti, Knihovny města Hradce Králové, Knihovny Petra Bezruče v Opavě, Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, Krajské knihovny v Karlových Varech, Krajské knihovny v Pardubicích, Studijní a vědecká knihovny Plzeňského kraje v Plzni nebo Středočeské vědecké knihovny v Kladně.

Naproti tomu Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Knihovna Akademie Věd, Centrální katalog Univerzity Karlovy, Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích nebo Knihovna Kroměřížska používají v tezauru termín *rychločtení*.

Knihovna města Ostravy používá stejně jako Knihovna Jiřího Mahena v Brně oba výrazy, jen ještě přidává termín *racionální čtení*. V katalogu Krajské vědecké knihovny v Liberci tento výraz dokonce nahradil i oba předešlé.

Racionální čtení je podle TDKIV definováno jako „způsob recepce textu, který aktivizuje všechny rozumové a čtenářské schopnosti jedince k efektivnímu vnímání a úplnému porozumění informací obsažených v textu“. Z této definice je tedy patrné, že ačkoliv se dá rychlé čtení do racionálního zahrnout, samotný termín *racionální čtení* je významově daleko širší.

Dalším možným zaměnitelným výrazem je *efektivní čtení*, které je ale samo o sobě spíše popisem, než termínem. Bývají do něj zahrnovány ostatní metody čtení a poznávání, jako samotné rychločtení nebo metoda SQ3R.

Občas se mohou objevit i jiné ekvivalenty tohoto výrazu, jako například termín *dynamické čtení*, který se ale více a pravidelněji používá v elektronice. Další výraz můžeme nalézt v TDKIV, kde se k *rychlému čtení* jako synonymní termín uvádí *supersonické čtení*.

Pokud se zaměříme na výskyt těchto termínů na internetu (konkrétně na vyhledávači Google, po zadání vyhledávání přesné fráze), nejvíc odkazů najdeme s výrazem *rychločtení*. *Rychlé čtení* je druhý nejpočetnější termín.

Termín	Počet nalezených odkazů (bez ohledu na obsahový kontext)
rychločtení	9 710
rychlé čtení	7 090
efektivní čtení	1 160
racionální čtení	765
dynamické čtení	46
supersonické čtení	5

2.2. Anglický jazyk

V anglickém jazyce nastává v případě termínu rychlé čtení problém. Slovo rychlý má v angličtině několik synonymních výrazů: *fast*, *speed*, *quick(er)* nebo *rapid*. A stejně jako v češtině se může rychločtení označovat i jinými termíny: *supersonic reading*, *effective reading*, *dynamic(al) reading*.

Nejčastěji se v literatuře a na internetu vyskytují tyto dva výrazy: *speed reading* a *rapid reading*.

Co se týká výskytu těchto dvou termínů v databázích oboru Informační věda a knihovnictví, databáze LLIS žádný deskriptor popisující rychločtení neobsahuje. Zato v tezauru společnost EBSCO je termín *speed reading* obsažen. Na rozdíl od databáze LISA, která obsahuje termín *rapid reading*. I v některých dalších databázích se vyskytuje téma rychlého čtení. Například databáze ERIC obsahuje deskriptor *speed reading* a jako nedeskriptor je obsažen i termín *rapid reading*.

V katalozích knihoven v anglicky hovořících zemích jednoznačně převládá termín *speed reading*. Patrně proto, že jej obsahují předmětová hesla Kongresové knihovny (LCHS). *Speed reading* také patří mezi klíčová slova v katalogu WorldCat.

Mezi další knihovny, které používají stejný termín, patří: knihovna Macquarie University (Austrálie), knihovna University of Western Sydney (Austrálie), katalog University of York (UK), katalog Kitchenerské veřejné knihovny (CAN), katalog District of Columbia Public Library (USA), katalog Temasek Polytechnic (Singapore) nebo katalog Miami Dade College.

Poměrně méně katalogů má mezi svými předmětovými hesly *rapid reading*. Je to například katalog knihovny univerzity v Loughborough (UK), katalog University of Birmingham nebo katalog Royal Holloway, University of London.

Některé katalogy obsahují termíny oba. Mezi ně patří třeba katalog University of Westminster, katalog National University of Ireland v Galway nebo katalog British Library.

Jiné knihovny používají termíny jako *psychology of reading*, *reading skills* nebo jen *reading*.

Pokud zadáme na internetovém vyhledávači (opět Google a opět zadáváme přesnou frázi) *rapid reading*, bude se počet odkazů pohybovat okolo 60 000. Když budeme stejným způsobem vyhledávat *speed reading*, vyhledávač najde přes 1 700 000 odkazů. Z toho vyplývá, že spojení *speed reading* je na internetu přítomné častěji.

Dalšími, na internetu poměrně hodně zastoupenými frázemi jsou *fast reading*, *quick reading* a *effective reading*. Spojení *quicker reading* se již tolik nevykytuje, stejně jako *dynamical reading* a *supersonic reading*.

Poměrně novým spojením je sousloví *speedy reading*. Není ale nijak časté.

Termín	Počet nalezených odkazů (bez ohledu na obsahový kontext)
<i>speed reading</i>	1 780 000
<i>fast reading</i>	175 000
<i>effective reading</i>	165 000
<i>quick reading</i>	154 000
<i>rapid reading</i>	58 400
<i>dynamic reading</i>	20 500
<i>quicker reading</i>	4 430
<i>speedy reading</i>	3 290
<i>dynamical reading</i>	94
<i>supersonic reading</i>	76

Další výrazy, se kterými se můžeme v angličtině v souvislosti s rychlým čtením setkat, jsou *reading skills*, *information skills* nebo třeba *information literacy*. Tyto

výrazy jsou však už podstatně širší a zahrnují kromě samotného rychločtení i jiné informační dovednosti.

2.3. Francouzský jazyk

Ve francouzštině je standardním výrazem pro rychlé čtení *lecture rapide*. Nemá žádnou větší konkurenci v podobě jiného slovního spojení.

Jako klíčová slova jej používají například Bibliothèque Notre-Dame-du-Mont-Carmel, Bibliothèque municipale de Lyon, Bibliothèque municipale de Lausanne (Švýcarsko), Bibliothèque Le Havre nebo Bibliothèque de Toulouse.

Ve francouzštině sice existují synonymní výrazy ke slovu „rychlý“, jako třeba *prompte* nebo *exprès*, ale ty se ve spojení se slovem *lecture* pro označení rychlého čtení nevyskytují. Jedinou výjimkou je sousloví *lecture vite*, ale to se používá hlavně pro technické čtení (např. pro čtení dat).

Další výrazy, se kterými se rychločtení spojuje, jsou *lecture dynamique*, *lecture efficace* nebo *apprentissage de la lecture*, což jsou ale opět širší termíny.

Termín	Počet nalezených odkazů (bez ohledu na obsahový kontext)
apprentissage de la lecture	201 000
lecture rapide	123 000
lecture efficace	15 900
lecture dynamique	3 780
lecture vite	347

2.4. Termín rychlé čtení a rychločtení na českém webu

Abychom mohli prozkoumat téma *rychločtení* a *rychlé čtení* na českém webu, bylo nejdříve nutné zjistit, v jakém kontextu se tyto pojmy vyskytují. Jako kontrolní vzorek bylo určeno prvních 50 odkazů na české verzi internetového vyhledávače Google.

Průzkum termínu *rychločtení* dopadl takto:

Témata	Počet relevantních odkazů
odkazy na knihu pana Grubera	23
komerční kurzy	11
kurzy v akademické sféře (i ty pořádané komerčními subjekty)	4
články o rychločtení	2
kurz na internetu	2
odkazy na knihovní katalogy	2

program pro rychločtení SMS zpráv na mobilním telefonu	2
zcela irelevantní	4

Většina z těchto 50 odkazů (celkem 33) se vztahovala k osobě Davida Grubera, který si nechal v České republice udělit ochranou známku na termíny rychločtení a racionální čtení. Je také autorem knih *Rychločtení aneb Šetřme časem!* (poslední 6. přepracované vydání) a dalších knih, které se zabývají rozvojem lidské osobnosti a jejích schopností. Z těchto 33 odkazů bylo 22, které se týkaly jeho knihy a internetových knihkupectví, které ji nabízely. Dalších 6 se týkalo jeho kurzů, které jsou nabízeny různými institucemi zabývajícími se rozvojem osobnosti a schopností. Dvě další vyhledané stránky se zmiňovaly o D. Gruberovi v souvislosti s tím, že jeho kurzy komunikace navštěvoval i Daniel Landa. Rychločtení bylo v těchto článcích zmíněno jen jako oblast, které se D. Gruber také věnuje. Poslední 2 odkazy byly záznamy z knihovních katalogů, které se oba také týkaly knihy D. Grubera.

Jednou z firem, které na českém trhu zabývají kurzy rychločtení je společnost Centros, s.r.o. Té se týkaly 3 odkazy.

Co se týče rychločtení v akademické sféře, jeden z odkazů směřoval na České vysoké učení technické, kde měli studenti možnost přihlásit se za poplatek do kurzu rychlého čtení, který byl veden Liborem Činkou (lektor společnosti Centros).

Dalším akademickým subjektem, který pořádá kurzy rychlého čtení je Vysoké učení technické v Brně, konkrétně Fakulta informačních technologií. Zde jsou kurzy součástí výuky jako doporučený nebo povinně volitelný předmět. Jde o 13 přednášek, které vede Mgr. Zdeněk Hons, a které jsou podle anotace předmětu „podřízeny spíše praktickému odzkoušení metod Wolfganga Zielkeho [*Rychločtení: zvyšování rychlosti čtení a chápání textu*].“

Mezi prvními 50 odkazy se objevil také Ústav informačních studií a knihovnictví (FF, UK). Zde jsou kurzy rychlého čtení zahrnuté mezi povinné předměty prvního ročníku a vede je PhDr. Richard Papík.

Další skupina víceméně relevantních odkazů směřovala na program, který umožňuje rychlejší čtení SMS na displeji mobilního telefonu. Jedná se o systém RVSP (Rapid Serial Visual Presentation), ve kterém se jednotlivá slova textu zobrazují na displeji samostatně a doba jejich zobrazování je přímo úměrná jejich délce. Mezi větami je delší prodleva. B. J. Fogg, který tento systém vymyslel, tvrdí, že je díky němu dnes schopný přečíst až 700 slov za minutu [SOVÁK, 2005].

Jako další bylo vyhodnoceno prvních 50 odkazů (na tomtéž vyhledávači) na termín *rychlé čtení*:

Téma	Počet relevantních odkazů
kniha Gerharda Hörnera	23
irelevantní odkazy	6
články o rychlém čtení	6
počítačové vybavení	5
D. Gruber a jeho kurzy	5
knihovní katalogy	2
komerční kurzy	2
program pro rychlé čtení	1

Nejvíce odkazů se týkalo knihy *Rychlé čtení: čtěte rychle a efektivně* od Gerharda Hörnera, která česky vyšla v roce 2007 v nakladatelství ComputerPress.

Šest nalezených odkazů bylo na články zabývajícími se rychlým čtením. Mezi ně byl započítán i odkaz na heslo *rychločtení* ve Wikipedii. Jako druhý se v této skupině objevil článek od PhDr. Papíka, *Rychlé a racionální čtení jako prostředek zvyšování efektivnosti příjmu a zpracování textové informace* v elektronickém časopise Konjunktura. Třetí článek *Spěchejte pomalu – naučte se rychločíst!* byl ze serveru www.gate2biotech.cz, ale autor bohužel není uveden a zdroj článku nefunguje. Předposlední článek se nachází na serveru elektronického časopisu Computer Design a spíše než přímo rychlého čtení se týká problematiky vytváření mentálních map. Popisuje dvě metody, MMOST (Mind Map Organic Study Technic) a fotografické čtení. Posledním odkazem nebyl článek, ale spíše cvičení na oči, která byla uveřejněna na serveru zena.centrum.cz. Jedná se o sérii 5 obrázků na rozšíření zrakového rozpětí (viz Příloha č.6).

Dalších několik odkazů se týkalo opět D. Grubera, dvakrát šlo o jeho bibliografii a třikrát o jeho kurzy. Objevily se i kurzy jiných komerčních společností a jeden odkaz byl přímo na stránku, odkud se dal stáhnout počítačový program na nacvičování rychlého čtení. Dvakrát se objevily záznamy z knihovních katalogů.

Mezi 50 odkazy se objevilo 11, z nichž 6 se dalo považovat za zcela irelevantní a 5 se týkalo počítačů a jejich vybavení.

Celkově by se dalo říct, že vyhledávání termínu *rychločtení* bylo o něco úspěšnější, což se ale dá vysvětlit tím, že termín *rychlé čtení* není natolik jednoznačný a dá se použít i k označení jiných procesů. Například těch, které se týkají flash disků nebo pevného disku počítače.

Z tohoto průzkumu také vyplynulo, že rychlé čtení se spíše než v elektronické formě nachází v klasických dokumentech. To proto, že většina odkazů se týkala nejrozličnějších internetových knihkupectví, která nabízejí knihy o rychlém čtení. Další velkou skupinou byly různé komerční společnosti a jejich kurzy. Pokud se objevily články na téma rychlé čtení, měly spíše shrnující charakter, nebo se snažily čtenáře přesvědčit, aby si vybral nějakou knihu/kurz.

2.5. Termíny speed reading a rapid reading na anglicky psaném webu

Pro porovnání, v jakém kontextu se vyskytují oba tyto termíny na anglicky psaných webových stránkách, bylo opět použito prvních padesát odkazů na vyhledávači Google, tentokrát v anglické verzi.

Téma	Počet relevantních odkazů
software pro trénink rychlého čtení	16
články o rychlém čtení	10
prodej knih/dokumentů o rychlém čtení	8
komerční kurzy rychlého čtení	8
testy a návody na rychlé čtení	8

Výsledky průzkumu českého a anglického webu se od sebe hodně liší.

Hlavním rozdílem je naprostá absence počítačových programů na českých stránkách. Na anglických je software na rychlé čtení nejčastěji se objevujícím tématem. V prvních 50 odkazech se našlo 10 různých programů od různých komerčních výrobců, jejich ceny se pohybovaly od \$20 do \$500. Pouze jeden z nich byl online a zdarma.

Druhou nejpočetnější tematickou skupinou byly články o rychlém čtení. Sem byly započítány i dva články z Wikipedie a z Wikibooks. Většina článků se týkala jednoduchých návodů, jak si zrychlit čtení, jak vylepšit studijní schopnosti, nebo se týkaly rozvíjení osobnosti. Jeden z nich se nacházel na stránce *The Skeptic's Dictionary*, která má v podnázvu *A collection of strange beliefs, amusing deceptions and dangerous delusions*, což se dá přeložit jako *Sbírka podivných domněnek, zábavných podfuků a nebezpečných deziluzí*. Autor článku vyjadřuje pochybnosti nad tím, že by někdo mohl číst rychlostí 10 000 až 25 000 slov za minutu. Čtení takovou rychlostí označuje jako *skimming* a ne rychlé čtení. To je podle něj omezeno na rychlost okolo 300 slov za minutu a spočívá v tom, že čtenář si slovo rychleji prohlédne a pochopí [CARROLL, 1994].

Co se týče stránek, které nabízely knihy o rychlém čtení, z celkového počtu osmi odkazů se jich nejvíce vztahovalo k Amazonu a pouze v jednom případě se nejednalo o prodej fyzické knihy, ale elektronického dokumentu.

Vyskytly se i nabídky kurzů rychlého čtení, kde byla nejpočetnějším zástupcem metoda Evelyn Woodové (objevila se dvakrát).

Poslední téma, které se objevilo, byly testy a návody na rychlé čtení. Většinou se jednalo o jednoduché rady a testovací cvičení na čas. Jeden odkaz se týkal stránek YouTube.com. Zde se na přesný výraz *speed reading* nachází 174 odkazů. Prvních 40 jich bylo prohlédnuto. Dají se rozdělit do tří skupin.

- instruktážní videoklipy, které představují metody, jak se naučit rychle číst.
- cvičení na oči, kdy se po obrazovce pohybuje geometrický obrazec a úkolem diváka je ho sledovat
- propagační videa a rozhovory s odborníky na rychlé čtení (viz Příloha č. 3).

Tentokrát se v prvních 50 odkazech neobjevil ani jeden, který by byl irelevantní nebo s tématem souvisel jen vzdáleně. Důvod nejspíše spočívá v tom, že anglických stránek, které se zabývají rychlým čtením, je daleko víc. V angloamerické jazykové oblasti se také víc daří nejrůznějším metodám rozvoje osobnosti a schopností, do kterýchto oblasti rychlé čtení spadá.

Dalším vyhledávaným výraz bylo *rapid reading*.

Téma	Počet relevantních odkazů
Prodej knihy/dokumentů o rychlém čtení	16
Články o rychlém čtení	10
Kurzy rychlého čtení	6
Návody na rychlé čtení	6
Irelevantní odkazy	5
Záznamy článků	4
Software pro trénink rychlého čtení	3

Nejvíce odkazů na stránky, které obsahují tento termín, se týkalo internetových knihkupectví. Největší podíl zde měl Amazon (6 odkazů). Objevily se také dvě knihy v japonštině, jedna o rychlém čtení, druhá o tom, jak může student japonštiny zrychlit a vylepšit čtení znaků.

Do skupiny odkazů, které směřovaly na články o rychlém čtení, byl zařazen i odkaz na YouTube. Po zadání vyhledávání přesného výrazu *rapid reading*, se zde ale

našlo pouze jedno video, které bylo už předtím obsaženo ve vyhledávání hesla *speed reading*.

Zde se také, na rozdíl od předchozího vyhledávání, poprvé objevily 4 záznamy článků, z toho dva byly obsaženy v databázi ERIC, dva v databázi INIST. Oba články z databáze ERIC byly starší, jeden z roku 1971 a druhý z roku 1973, a ani jeden z nich bohužel nebyl v databázi dosažitelný.

Mezi tematickou skupinu odkazů na kurzy rychlého čtení byly zařazeny i kurzy pro zaměstnance z akademické sféry, na Imperial College London a London School of Economics and Political Science.

V tomto vyhledávání se také ukázala větší skupina odkazů, které se týkala toho, jak děti naučit rychle a dobře číst. Podobné téma se objevilo už několikrát předtím, ale v této skupině bylo zdaleka nejpočetnější: sedm odkazů. Byly to hlavně návody, články, jedna přednáška z konference a dva programy určené přímo pro děti, jeden softwarový, druhý se skládal z řady knih různých stupňů obtížnosti. Většina těchto článků a také programy byly zaměřené na děti, které čtou špatně nebo mají problémy s dyslexií.

Druhá tematická skupina, která se objevila, se skládala pouze ze záznamů dvou článků. Jednalo se o problematiku rychlého čtení v uživatelském rozhraní, které používají nevidomí nebo velmi špatně vidící lidé. Toto rozhraní převádí psaný text do mluveného slova. Bohužel, oba články se nacházejí v placených databázích.

V tomto vyhledávání se narozdíl od předchozího objevilo i několik irelevantních odkazů. Jeden z nich například směřoval na stránky World Intellectual Property Organisation (Světové organizace duševního vlastnictví) a týkal se systému a metody pro rychlé čtení makro a mikro matric.

Co se týče výskytu termínu *speedy reading* na internetu, po prozkoumání prvních padesáti vyhledaných odkazů vyšlo najevo, že přes polovinu z nich bylo irelevantních. Objevovaly se odkazy na nejrůznější diskuzní fóra a stránky, kde se termín *speedy reading* používal jako označení „rychlovek“ neboli knížek na prolétnutí. Další zajímavou skupinou irelevantních odkazů byly ty, které se týkaly rychlého čtení DNA.

Ze zbývajících dvaceti relevantních odkazů jich plná polovina vedla k nejrůznějším článkům nebo návodům na rychlé čtení, čtyři se týkaly kurzů rychlého čtení, tři odkazovaly na testy rychlosti čtení a jeden se týkal softwaru na rychlé čtení prodávaného na eBayi.

Když se porovnájí výsledky vyhledávání termínu *speed reading* a *rapid reading*, je vcelku zřejmé, že pro rychlé čtení je v internetovém prostředí používanějším termínem *speed reading*. Výsledky při jeho vyhledávání jsou více kompaktní a relevance nalezených odkazů je o něco vyšší. Na druhé straně více knih bylo nalezeno při vyhledávání slovního spojení *rapid reading*. Také záznamy článků v databázích se objevily až při vyhledávání druhého termínu. Termín *speedy reading* dopadl nejhůře, možná i proto, že je příliš mladý a relativně neznámý.

2.6. Termín *lecture rapide* na francouzském webu

Ve francouzštině byl vybrán pouze jeden výraz pro rychlé čtení, *lecture rapide*, a to proto, že je tento termín nejpoužívanější a vážnější konkurenci ve francouzském jazyce nemá.

Pro vyhledání vzorku 50 odkazů byl opět použit vyhledávač Google, tentokrát ve francouzské verzi, opět s přesným zadáním hledaného termínu.

Téma	Počet relevantních odkazů
Kurzy rychlého čtení	17
Prodej knih/dokumentů	14
Irelevantní odkazy	8
Články o rychlém čtení	5
Návody a testy rychlého čtení	3
Softwarové programy	3

Nejčastějšími odkazy na francouzském webu jsou ty, které týkají různých kurzů. Většinou se i zde jedná o kurzy, které rozvíjejí osobnost a schopnosti a ve Francii se zřejmě těší velké oblibě. Několik z nich bylo nalezeno na stránkách institucí, které se zabývají vzděláváním úředníků státní správy. Všechny vyhledané kurzy byly komerční a placené.

Druhým nejfrekventovanějším místem, kde se spojení *lecture rapide* vyskytovalo, byla internetová knihkupectví. Kromě knihy Tonyho Buzana se objevili ještě 3 francouzští autoři, a to Pierre Gévert, Charline Licette a nejčastěji François Richaudeau. Do této kategorie byly zahrnuty i prodeje elektronických dokumentů.

Nalezeno bylo i 5 článků týkajících se rychlého čtení. Mezi nimi se objevila francouzská verze anglického *The Skeptic's Dictionary, Dictionnaire Sceptique* s podtitulem *Les Sceptiques du Québec*. Stránky se sice graficky lišily, ale text byl stejný a anglická stránka byla uvedena jako zdroj.

Co se týče nalezených softwarových programů, ze tří odkazů, které patřily k tomuto tématu, dva byly na stejný produkt, který se objevil už ve vyhledávání anglických termínů.

V tomto vyhledávání se také objevil druhý nejvyšší počet irelevantních odkazů, které neměly s rychlým čtením společného vůbec nic, nebo jen velmi málo. Z osmi se čtyři týkaly rychlého čtení ve smyslu technickém a další čtyři odkazy směřovaly na stránky, které se více méně týkaly zábavy (např. na stránku, kde se dají poslechnout pohádky ve francouzštině).

Vyhledané odkazy na termín rychlé čtení ve francouzštině měly charakter podobnější spíše odkazům vyhledaným na českém webu, než na anglickém. Ale zatímco v českém prostředí jasně převažují knihy, ve francouzském jsou to kurzy.

3. RYCHLÉ ČTENÍ VE WIKIPEDII

Wikipedie je online encyklopedie s otevřeným obsahem, což znamená, že obsah může vkládat nebo upravovat kdokoli, kdo má přístup na internet a chuť to udělat. Z tohoto důvodu není Wikipedie příliš důvěryhodným zdrojem. I když existují hesla, která mají chráněný obsah, takže vandalismus je hůře proveditelný, stává se, že příznivci nebo naopak nepřátelé určité myšlenky mění obsah v pozitivním nebo negativním smyslu.

Na druhé straně je Wikipedie určitým odrazem veřejných zájmů a veřejného povědomí. Lidé se snaží rozšiřovat ta témata, které je zajímají, o kterých něco ví. Dokonce i úmyslné poškozování určitých hesel má svou informační hodnotu.

V původním návrhu bakalářské práce je sice odraz termínu rychlé čtení pouze ve Wikipedii, ale autorka si dovolila toto rozpětí rozšířit i na ostatní sesterské projekty Wikipedie, pro které platí to, co pro ni. Totiž že její obsah tvoří veřejnost. A je zajímavé zjistit, co veřejnost ví a jak se dívá na rychlé čtení.

3.1. Co je to Wikipedie?

Samotný název je spojení 2 slov, *wiki* a *encyklopedie*. *Wiki* je označení hypertextových dokumentů, do kterých mohou uživatelé vkládat nový obsah nebo stávající obsah upravovat. Slovo samotné pochází z havajštiny a znamená „rychlý“.

Wikipedie je jedním z projektů nadace Wikimedia, mezi které patří ještě:

- Wikislovník (mnohojazyčný slovník s definicemi, výslovností a etymologií)
- Wikicitáty (citáty a přísloví)
- Wikibooks (volně šiřitelné učebnice, manuály apod.)
- Wikisource (uchovávání volně dostupných dokumentů, v libovolném jazyce)
- Wikimedia Commons (úložiště volně přístupného multimediálního obsahu ze všech projektů nadace Wikimedia)
- Wikinews (prostředí, kde mohou místní novináři diskutovat široké spektrum témat)
- Wikispecies (katalog všech přírodních druhů: rostliny a živočichové)
- Wikiverzita (volně přístupné e-learningové vzdělávání)

Wikipedie vznikla 15. ledna 2001 jako doplňkový projekt *Nupedia*, což byla encyklopedie, kam mohli přispívat jen odborníci. Zakladateli obou projektů byli Američané Jimbo Wels a Larry Sanger. V září 2007 existovala Wikipedie už ve 253 jazykových verzích, z nichž ale zhruba třetina je jen symbolická.

Anglická verze Wikipedie vznikla jako první, Francouzská ji následovala 23. března 2001 a česká verze vznikla 3. května 2002. Při posledním sčítání příspěvků 21. března 2008 měla anglická verze 2 312 378 článků, francouzská, celkem třetí nejrozsáhlejší, 641 263 článků a česká verze s 92 952 články byla dvacátá první.

Články, které jsou na Wikipedii uveřejněny, samozřejmě nesmí porušovat autorská práva. Jedním z dalších požadavků je tzv. nezaujatý úhel pohledu. To znamená, že fakta by měla být podávána objektivně, a v případě, že se týkají kontroverzních témat, měla by pocházet z ověřitelných zdrojů [*Wikipedia : the free encyclopedia*, c2008].

3.2. Termín „rychlé čtení“ na české Wikipedii

Pokud v české verzi Wikipedie zadáme do vyhledávání heslo *rychlé čtení*, vynoří se 73 různých odkazů. Mezi nimi se objevuje jak rychlé čtení samotné, tak i hesla, které se zabývají spíše technikou. Mezi prvních 20 patří:

- David Gruber, Rychločtení, Časování RAM, Elektronická paměť, Morseova abeceda, Pevný disk, RAM, Intertextualita, Bible, Magnetooptický disk, B+ storm, Ebook, ADHD, Počítačový virus, NeXTSTEP, CD-ROM, Key Word Protocol 2000, Politický přeběhlík, Multimetr, Techniky duševní práce...

Pokud je do vyhledávání zadáno heslo *rychločtení*, čtenář se rovnou dostane na stránku zabývající se tímto fenoménem.

3.2.1. Heslo Rychločtení

Celý článek *Rychločtení* je rozdělen na dvě části. V první, kratší, je rychlé čtení definováno a čtenář je seznámen se základem, co to vlastně znamená.

Druhá část se zabývá hlavně historií rychlého čtení. Začíná Walterem B. Pitkinem, rozvojem rychlého čtení po Druhé světové válce a zmiňuje se o Jozefu Mistríkovi. Ze zahraničních odborníků uvádí článek ještě Wolfganga Zielkeho a dále se pak věnuje problematice rychlého čtení v našem státě. Uvádí se zde, že do 80. let nebylo rychlé čtení příliš populární. Až když mu časopis *Mladý Svět* věnoval

speciální přílohu, zájem o ně se začal zvyšovat. Pak začala Česká televize v roce 1986 vysílat desetidílný seriál „Kurz rychlého čtení“. Následovaly kurzy pro širokou veřejnost a rychlé čtení se zpopularizovalo.

V posledním odstavci je uveden David Gruber jako původce těchto českých aktivit od roku 1986. V článku je i zmínka o tom, že na vzdělávací služby v oblasti rychlého čtení a racionálního čtení má „vzhledem k příznačnosti pro jeho osobu“ od roku 1996 ochranou známku Úřadu průmyslového vlastnictví. Autorka si ověřila v databázi tohoto úřadu, že ochranná známka na termín rychločtení a racionální čtení skutečně existuje. Kromě nich má David Gruber dalších 6 podaných ochranných známek, z nichž jsou pouze 3 stále ještě v platnosti – to jsou: *Psychovzorce*, *Emotion management* a *Farmulti*.

Tento článek je zařazen v kategorii *Psaní a čtení a Pedagogika* a vznikl 25. prosince 2006.

3.2.2. Heslo David Gruber

Dalším článkem, který se v české Wikipedii nachází a který se vztahuje k předchozímu a zároveň k rychlému čtení, je heslo *David Gruber*.

Na začátku je samozřejmě shrnutí, které obsahuje Gruberovu biografii a jeho dosavadních činností. Dále následuje popis jeho objevů, což jsou nejrůznější duševní techniky, mezi nimi i takové, které se dají aplikovat na rychlé čtení. Následuje přehled jeho autorské tvorby, ale chybí zde externí odkazy, stejně jako v předchozím článku.

Článek vznikl 26. prosince 2007 a nachází se v sekci *Žijící lidé*.

3.2.3. Heslo Racionální čtení

Hned v úvodu tohoto článku se dozvíme, že racionální čtení zahrnuje 3 disciplíny, rychlovyhledávání, rychločtení a rychlostudium. V prvním odstavci je také zmínka o Davidu Gruberovi a jeho vlivu na popularizaci racionálního čtení. Dále je popsáno několik schopností, které pomáhají čtenáři zvládnout techniku racionálního čtení, jak ty, které jsou aplikovatelné jakoukoliv četbu, tak i ty, které se vztahují pouze k četbě profesionální. Článek pokračuje tím, že je vysvětleno, co je to rychlovyhledávání a rychlostudium a jak se liší od rychločtení.

Poslední dva odstavce jsou o Davidu Gruberovi a jeho úspěchu v oblasti vývoje a rozvoje rychlostudia v České republice. Konkrétně se zde jedná o problém studia jazyků a jak se je naučit rychleji a lépe.

Tento článek je opět zařazen v kategorii *Psaní a čtení a Pedagogika*. Vznikl 25. prosince 2007.

3.2.4. Heslo Techniky duševní práce

Toto heslo se zabývá metodami a způsoby, jak vykonávat cílevědomou duševní činnost. Článek představuje dějiny toho, jak se u nás vyvíjely tyto metody. Začíná První republikou, ale celkově se věnuje hlavně postavě JUDr. Jiřího Tomana, který se touto oblastí zabýval v době totality. Metody rychlého čtení, rychlostudia a racionálního čtení jsou uvedeny ve výčtu témat, které do oblasti technik duševní práce patří.

Článek je uveden v kategorii *Pedagogika* a toto heslo bylo založeno 7.12.2007. Poslední aktualizace proběhla 26.12.2007, kdy bylo odebrán odstavec s metodou Farmulti.

3.2.5. Termín „rychlé čtení“ na sesterských projektech Wikipedie

Jak bylo uvedeno výše, Wikipedie je pouze jedním z projektů, které patří pod nadaci Wikimedia. Mezi další, které jsou dostupné i v české verzi patří Wikislovník, Wikicitáty, Wikiknihy, Wikisource, Wikispecies a Wikimedia Commons. České verze Wikinews a Wikiverzita jsou prozatím v přípravě.

Všechny české verze těchto zdrojů byly prozkoumány na výskyt hesel *rychločtení*, *rychlé čtení* a *racionální čtení*. Jediný odkaz, který byl nalezen, byl ve Wikicitátech. Jednalo se o známý citát Woodyho Allena: „Prošel jsem kurzem rychločtení a přečetl *Vojnu a Mír* za dvacet minut. Je to něco o Rusku.“

3.2.6. Shrnutí

Na české Wikipedii existují hesla, která věnují fenoménu rychlého čtení a nebo na něj alespoň odkazují. Je jich sice málo, pouze čtyři, ale je o ně pečováno a jsou editována. Ani k jednomu z nich není připojena diskuse, kromě jediného příspěvku u

článku *Techniky duševní práce*, ten se ale pouze omezuje na uvedení důvodů, proč byl odebrán určitý odstavec.

Ve třech z nich je zmíněn přínos Davida Grubera pro české rychlé čtení, ale zcela chybí jiní odborníci, kteří v této oblasti také působí a působili. Nejsou zde odkazy na externí zdroje, ani na literaturu, která by se tématu týkala, pokud nepočítáme bibliografii pana Grubera a Tomana, které jsou k článkům připojené. Také skoro úplně chybí historie rychlého čtení ve světě a jeho vznik, který je v článku *Rychločtení* popsán velmi laxně.

Články nejsou uspořádány a chybí na ně vzájemné odkazy, tudíž se případný zájemce např. z článku *Rychločtení* nedozví o článku *Racionální čtení*.

Celkově se tyto články dají zhodnotit tak, že základní informace zde jsou, ale čtenář, který by se chtěl dovědět víc, musí zapátrat v jiných zdrojích, aby se mu dostalo komplexnějšího obrazu.

3.3. Termín „speed reading“ a „rapid reading“ na anglické Wikipedii

V anglické jazykové verzi Wikipedie vedou oba termíny, jak *speed* tak i *rapid reading* k hlavnímu článku, který je ale uveden pod názvem *Speed reading*. Když se podíváme do tohoto článku, pod nadpisem *See also* uvidíme tato témata:

- Evelyn Wood (teacher), Fixation, Meta guiding, PhotoReading, Rapid Serial Visual, Presentation, Reading, Regression, Skimming, Slow reading, Subvocalization, SQ3R, Vision span

3.3.1. Heslo Speed reading

Článek *Speed reading* je rozčleněn na několik kapitol. První odstavec se věnuje definici rychlého čtení a tomu, jak je odlišit od čtení obyčejného.

Další odstavec má nadpis *Commercial speed reading programs* a zabývá se komerčními programy na rychlé čtení, čímž se myslí jak kurzy, tak i nejrůznější manuály. Obsah článku se spíše než jednotlivými kurzy zabývá jejich obecnými společnými a protikladnými znaky.

Třetí odstavec se zaměřuje na dosažitelnou rychlost čtení, a jak na této rychlosti závisí porozumění textu. Článek se také zmiňuje o Howardu Stephenu Bergovi, který je s rychlostí 25 000 slov za minutu údajně nejrychlejším čtenářem na světě. Dále

jsou zmíněni dva američtí prezidenti, John F. Kennedy a Jimmy Carter, kteří byli oba příznivci rychlého čtení.

Předposlední odstavec se zabývá softwarem pro rychlé čtení. Opět jsou popisovány spíše v obecných znacích. Programy pracují jednak s rozšiřováním zorného pole, ale také jsou například v textu zvýrazněna místa, kam má čtenář zaostřit. Tyto metody směřují k potlačení subvokalizace. Dále se v článku uvádí, že mladší studenti se učí rychleji než ti starší a že porozumění textu je závislé na tom, jak člověk zvládne techniku. Čím víc ji procvičuje, tím více textu rozumí. Průměrný čtenář se může dopracovat na rychlost 600 až 1000 slov za minutu při 50% porozumění.

Poslední odstavec se týká historie rychlého čtení. Zde je jako počátek uveden vynález tachystoskopu. Dalším významným momentem jsou pak první kurzy rychlého čtení na Harvard Business School. V 50. letech je jako důležitá osobnost zmíněna Evelyn Woodová, která vynalezla svou vlastní techniku Reading Dynamics. Dále se v článku uvádí, že moderními metodami se zaměřily dvěma směry. Ten první je zvyšování rychlosti čtení. Tu prý lze vylepšit až na 10 000 slov za minutu, i s vysokým procentem porozumění textu. Mezi tyto novější metody se řadí i ty, které se k výuce snaží použít nevědomí nebo podvědomí, jako je například kurzy *photo-reading* nebo *alpha-netics*. Druhý směr představují metody, které se zaměřily spíše na zvyšování chápání textu, jako například metoda *Rapid Analytical Reading*.

Na konci článku jsou uvedeny další podobná hesla a odkazy na dokumenty a zdroje pojednávající o tématu. Článek je zařazen v kategorii *Games of Mental Skill a Reading*.

Článek byl založen 25. listopadu 2003 a je k němu připojena diskuze čítající 29 příspěvků. Nejstarší z nich jsou datované do roku 2004 a jejich témata se pohybují od spekulací, zde rychlé čtení vůbec k něčemu je, přes obvinění z plagiátorství, až po doplňování informací, které se v textu nenacházejí. Poslední příspěvky jsou prozatím z roku 2007.

3.3.2. Heslo Evelyn Wood

Dalším heslem, které se vztahuje k tématu, je článek o Evelyn Woodové.

O jejích životopisných datech se článek zmiňuje jen zběžně. Narodila se 8. ledna 1909 ve městě Logan v americkém státě Utah a zemřela 26. srpna 1995. V roce 1959

byla publikována její kniha a kurzy rychlého čtení její vyučované metodou se na různých amerických univerzitách učily až do devadesátých let.

Zbytek článku se zabývá jejími metodami. Ty spočívají v tom, že čtenář je schopen vybrat si z celého textu důležitá slova a informace a nezabývat se tím nepodstatným. Techniky jak na to jsou různé, například ukazovat si čtený text záložkou nebo prstem.

K článku je připojen jeden odkaz na vnější zdroj. V samotné Wikipedii je označený jako „pahýl“, tedy nedokončený článek. Žádná diskuze k článku připojena není. Kategorii, do kterých se článek řadí je několik, všechny se vztahují k biografickým údajům (úmrtí v roce 1995, narození v roce 1909, rodáci z města Logan, atd.) Článek byl založen 5. prosince 2006

3.3.3.Heslo Meta guiding

Meta guiding je pomocí ukazovátka, například prstu nebo pera, vést oko tak, aby daný text vnímalo rychleji. Článek vysvětluje, co to *meta guiding* je, že se používá při kurzech rychlého čtení a pomáhá potlačovat subvokalizaci.

Článek byl založen 14. října 2006, jsou k němu připojeny tři komentáře a žádný odkaz.

3.3.4.Heslo Reading Dynamics

Tento článek je velice krátký. Je v něm pouze řečeno, že se jedná o metodu rychločtení, kterou objevila Evelyn Woodová a že tato metoda se snaží potlačovat subvokalizaci. Diskuze k článku není, odkazy zde také nejsou. Článek byl založen 14. června 2005.

3.3.5.Heslo PhotoReading

Tento článek pojednává o komerčním výukovém programu a rychlé čtení zmiňuje pouze v jednom odstavci, když uvádí rozdíly mezi jím a metodou PhotoReading, která spočívá v tom, že informace má zachytit čtenářovo podvědomí.

3.3.6.Heslo Rapid Seriál Visual Presentation

Je to metoda zobrazování textu na malých displejích (viz vyhledávání termínu *rychločtení* na českém webu), např. na mobilních telefonech nebo PDA. Metoda umožňuje číst text rychleji a snadněji.

3.3.7.Heslo Skimming

Článek definuje *skimming* jako čtení vysokou rychlostí, více než 700 slov za minutu. K článku je připojeno několik použitých zdrojů.

3.3.8.Heslo Vision span

Jako první článek uvádí definici *vision span*, tedy zřakového rozpětí. Dále popisuje jeho obvyklou velikost a jak zřakové rozpětí funguje při čtení.

Další odstavec je zaměřen na aplikaci zřakového rozpětí v rychlém čtení. Uvádí se zde, že je nemožné využít pro rychlé čtení periferní vidění, protože je příliš rozmazané. Taktéž je podle zdroje článku nemožné rozšiřovat toto rozpětí tak, aby člověk vnímal na jednu fixaci více znaků. Další věcí, kterou článek považuje za nemožnou je čtení rychlostí více než 10 000 slov za minutu. Proč jsou někteří lidé schopni vnímat informace z textu rychleji a snadněji než ostatní je vysvětleno tak, že mají více rozvinuté a natrénované studijní schopnosti.

U článku jsou tři zdroje a krátká diskuze, která se povětšinou zabývá tím, jestli je rychlé čtení opravdu možné a jak souvisí se zřakovým rozpětím. Článek byl založen 20. února 2005.

3.3.9.Termín „speed reading“ na ostatních projektech

Wikimedia

Projekt *Wikibooks* se zabývá volně šiřitelnými texty, manuály, učebnicemi a knihami. V sekci *How-tos* (tedy Jak na to) byl nalezen i kratší manuál k rychlému čtení.

V první části uvádí článek čtenáře do historie rychlého čtení, které začíná Evelyn Woodovou a její metodou Reading Dynamics. Dále se zabývá obecnou charakteristikou metod rychlého čtení a jejich cílů. Je nastolen i problém slabin rychlého čtení, hlavně chápání textu.

Další část článku se zaměřuje na to, jak to udělat, aby rychlé čtení opravdu fungovalo. Mozek při obyčejném čtení aktivně zpracovává všechny informace, které přečteme, a vytváří z nich jakýsi souhrn. Podle autora článku je nutné začít myslet vizuálně, tedy informace nepřevádět, jen si je „zobrazovat“. V této souvislosti jsou zmíněny *mind maps* a kniha Tonyho Buzana, která se jich týká.

V následujícím odstavci je vysvětlen problém subvokalizace. Ta je rozdělena na tři druhy:

- Čtení nahlas nebo přeříkávání si slov bez zvuků
- Přeříkávání si slov, aniž bychom hýbali ústy (hýbou se svaly v krku a ústech)
- Uvědomování si, že se slovem, které čteme je spojen nějaký zvuk

Autor uvádí, že podle výzkumů v této oblasti neexistuje způsob, jak potlačit subvokalizaci druhého a třetího typu, aniž by to mělo špatný vliv na čtení samotné.

Dále už jsou nabízeny rady, jak začít trénovat rychlé čtení. V první řadě jsou to brýle (pokud je potřebujeme) a dobré osvětlení (ve špatném oči zaostřují pomaleji). Text by měl být ve vzdálenosti okolo 40 až 45 cm od očí. Pomáhá, když se odstraní veškeré možné vlivy, které mohou rozptylovat (hluk, atd.). Trénovat je nejlepší na beletrii většího formátu (paperbacky jsou příliš malé). Pomáhá ukazovat si řádek, který čteme. Pokud ústa vydávají nějaký zvuk (např.: broukání, přeříkávání abecedy, atd.), mozek se musí soustředit přímo na význam bez přeříkávání. Je doporučeno cvičit 15 minut denně.

Zmíněni jsou i „přirození“ rychlí čtenáři. V článku je řečeno, že většina lidí si vyvine vlastní metodu rychlého čtení založenou na skimmingu a scanningu.

Dále se autor zmiňuje o periferním vidění, ale zároveň uvádí, že v praxi nefunguje. Pro porozumění textu je důležité, aby čtenář vnímal celou větnou strukturu a ne jen vybraná slova. Mozek inklinuje k tomu, že díry v textu vyplňuje tím, co se mu zdá, že tam hodí. Tak se vytváří falešné vzpomínky (v textu *synthetic memories* nebo *false memory syndrome*). I když má čtenář pocit, že textu rozumí, nemusí tomu tak být. Proto je pro toho, kdo se učí rychlé čtení, důležité, aby posiloval paměť. Jako alternativu nabízí autor metodu SQ3R (Survey – projít si text, Question – vytvořit otázky o tématu, Read – přečíst text, Recite – zformulovat odpovědi a přeříkat si je, Review – projít všechno ještě jednou) nebo polemizovat s autorem o tématu textu – čím více se do debaty vložíte, tím více si toho budete pamatovat.

V další části se článek zabývá problémem porozumění textu. Uvádí, že při výuce rychlého čtení přichází porozumění až s praxí a dá se zlepšovat tréninkem, ale i přesto dosahuje maxima okolo 50% (u čtení normální rychlostí je to 50-70%). Procesy poznávání v mozku přirovnává autor k PowerPointové prezentaci. Na každém snímku může být jen určité množství informací, jinak by nebyl přehledný. Náš mozek při poznávání dělá také takové „snímky“. Autor doporučuje projít si text 2x až 3x, pokaždé maximálně 10 minut. První čtení nastíní obrys tématu a mozek „roztřídí snímky“. Při druhém čtení se „snímky“ doplní o hlavní informace a při případném třetím čtení se tyto informace ještě upřesní.

Další důležitou věcí podle autora je, že rychlost čtení musí být přizpůsobena textu a tomu, kolik důležitých informací obsahuje.

Co se týče vrácení se v textu, autor ho nepovažuje za něco, co by mělo být v rychlém čtení zakázáno. Je sice pravda, že zpomaluje, ale pokud je čtenář zmatený a nerozumí tomu, co čte, je nutné.

Podle autora je rychlé čtení neslučitelné s dlouhodobou pamětí. Pokud si čtenář do dvaceti minut nezopakuje to, co četl, později si to už pamatovat nebude.

Pro rychlé čtení je také důležitá výživa. Jídlo s vysokým obsahem cukru ve svém důsledku snižuje rychlost fungování mozku a tedy i rychlost čtení. Autor také podtrhává důležitost hlubokého dýchání z bránice, aby byl mozek dobře okysličen.

Dalším tématem, které autor rozvíjí je to, proč nefunguje rychlé čtení u beletrie. Beletrie je zaměřena na emoční prožitky a ty mozek není schopen zpracovat tak rychle. Na druhé straně se rychlé čtení může hodit při pročitání dlouhých popisů nebo vedlejších linek příběhu.

Článek se také zabývá tím, zda je rychlé čtení možné aplikovat i na elektronické dokumenty. Na obrazovkách typu CRT se obraz přepíše 60x až 100x za vteřinu a lidské oko potřebuje delší dobu aby se mohlo zaměřit na to, co vidí. LCD obrazovky se nepřepisují, tudíž podobný problém by neměl existovat.

Je zmíněn i software na rychlé čtení. Autor přiznává, že podle něj jsou podobné programy špatné a pokud se podle nich naučí někdo číst, musí pak začít úplně znova. V článku ale uvádí i dvě kladné reakce, které považují takovéto programy za velice užitečné.

Jako závěrečná část je nabídnut příběh o tom, jak se student biologie dokázal za 20 minut naučit 105 stran textu pomocí rychlého čtení a PowerPointové metody.

Článek byl založen 20. listopadu 2004 a je k němu připojena menší diskuze. Článek čerpá z jediného zdroje, kterým je *Reading Rate: A Comprehensive Review of Research and Theory* od R.P. Carvera z roku 1990.

Jiným článkem, který se ve Wikibooks vyskytuje a týká se rychlého čtení je *Intelligence Intensification/Speed Reading* (tedy Posilování inteligence/Rychlé čtení).

V prvním odstavci se snaží článek čtenáře přesvědčit, že rychlé čtení je dobrá věc a že stojí za to ji zkusit. Dále se pak vysvětluje, pro jaké typy textů se rychlé čtení nehodí. Následují rady, jak zvýšit rychlost čtení: nevyslovovat nahlas, nepohybovat hlavou, nedívat se na už jednou přečtená slova, pouze pokud jsme něčemu nerozuměli, z konce jednoho řádku na začátek druhého by se oči měly pohybovat co nejkratší cestou, tedy diagonálně, a že na jeden pohled by se mělo přečíst co nejvíce slov.

V posledním odstavci se článek zabývá softwarem. Jednak je zde rada, jak by měl takový program pracovat, pokud si ho čtenář napíše sám, ale jsou tu zmíněny i komerční programy.

Článek byl založen 7. dubna 2004. Nejsou zde žádné odkazy a v diskuzi se nacházejí pouze 2 reakce.

Dalším projektem, ve kterém byl nalezen termín speed reading, byly *Wikiquotes*. Kromě onoho citátu od Woodyho Allena (který v originále zní „I took a speed reading course and read *War and Peace* in twenty minutes. It involves Russia.“), byl nalezen ještě citát australského sportovního komentátora Dennise Comettiho („Speed reading, til they hit a bookmark.“) a nakonec několik citátů Tonyho Buzana (http://en.wikiquote.org/wiki/Tony_Buzan).

3.3.10. Shrnutí

V anglické verzi Wikipedie je toho na téma rychlé čtení rozhodně více než v české. Zatímco v české verzi existuje pouze základní provázání mezi jednotlivými hesly – tedy hyperlinkované odkazy přímo v textu, v anglické jsou tato hesla seříděna pod článkem v sekci *See also*. Rychlé čtení zde má vlastní skupinu témat, i když mírně splývá se tematickou skupinou studijních schopností. U většiny článků jsou odkazy na informační zdroje a externí stránky, které jsou zaměřeny na podobná

témata. Jsou také připojeny diskuze a hesla jsou starší (byla založena dřív), než v české Wikipedii.

Co zde skoro chybí, je historie rychlého čtení, která je pouze ve dvou člancích nastíněna. Většinou se zmiňuje o Evelyn Woodové, ale jiní odborníci na toto téma jsou opomenuti (například Walter B. Pitkin má ve Wikipedii svou stránku, která je ale velmi stručná a rychlé čtení se na ní vůbec nevyskytuje, na stránce Tonyho Buzana je rychlé čtení zmíněno jen v seznamu knih, které vydal). Úplně chybí popis vývoje rychlého čtení mimo Spojené Státy.

Co se týče samotného obsahu článků, v zásadě by se daly rozdělit na dvě skupiny: ty, které rychlé čtení obhajují jako jednu z nezbytných dovedností pro toho, kdo se musí vypořádávat s množstvím dokumentů, a ty, které jej odsuzují jako něco, čeho se ve skutečnosti ani nedá dosáhnout. Jednotlivé články, ať už s negativním nebo pozitivním názorem sice občas vyznívají trochu propagačně, ale nezdá se, že by byly úmyslnou reklamou.

3.4. Termín „lecture rapide“ na francouzské Wikipedii

Pokud ve francouzské verzi Wikipedii zadá zájemce o téma rychlé čtení do vyhledávání slova *lecture rapide*, bude okamžitě přesměrován na článek zabývající se tímto tématem. V článku jsou uvedeny i tři další hesla, které se vztahují k tématu. Jsou to: *Lecture*, *Lecture globale* a *Apprentissage de la lecture*. Prostřední z nich prozatím ještě nemá ve Wikipedii založen vlastní článek a v *Apprentissage de la lecture* není rychlé čtení zmíněno ani jednou.

3.4.1. Heslo *Lecture rapide*

V prvním odstavci je samozřejmě rychlé čtení definováno. Také jsou zde uvedena synonyma k výrazu – *lecture experte* nebo *lecture globale* (viz Příloha č. 4).

Samotný článek je rozdělen na dvě poloviny. První z nich zabývá metodologií rychlého čtení a ta druhá jeho historií. U článku se také nachází dva zdroje, ze kterých čerpal, a to knihy Françoise Richaudeaua a Tonyho Buzana. Kromě toho je zde uvedeno také šest externích odkazů, které se týkají rychlého čtení.

V první polovině článku jsou vyjmenovány hlavní strategie rychlého čtení. Na prvním místě se nachází potlačování subvokalizace, dále rozšiřování zřetělování, omezování zbytečných pohybů oka (např. zpět), zvýšení počtu slov, které je

čtenář schopen zachytit na jednu fixaci, a vybírání těch slov z textu, která jsou důležitá. Článek také říká, že rychlé čtení nedokáže nahradit soustředěnou četbu beletrie a poezie. V posledním odstavci se vysvětluje, co to je fixace, a že je možné ji rozšiřovat.

Další část článku upozorňuje na důležitost porozumění a zapamatování toho, co jsme četli. Uvádí se zde také souvislosti mezi porozuměním textu a dlouhodobou a krátkodobou pamětí. Naše chápání také ovlivňuje struktura dokumentu a jeho rozčlenění.

V druhé polovině článku začíná souhrn historie rychlého čtení z francouzského pohledu. Jako první je zde uveden Claude-François Lizarde de Radonvilliers, který v roce 1768 upozornil na vztah psaného slova a obrazu, které nám toto slovo vyvolá v myslí. Pak v roce 1787 Nicolas Adam, také Francouz, přišel s myšlenkou, že celek a forma jsou vnímány dřív, než detail – tedy například ve výuce jazyka je dobré začít významem slov a až poté přejít k jejich rozkládání na slabiky. Dále narazíme v článku na francouzského notáře, který zjistil, že zkušený čtenář nemusí číst celé slovo, aby mu rozuměl, že stačí pouze jeho část.

V roce 1878 pak oftalmolog Émil Javal zjistil, že oko se po řádku nepohybuje plynule, ale asi čtvrt sekundy zůstává zaměřené na určitou skupinu slov, aby mohl být zachycen jejich smysl, než se během čtyřicetiny sekundy posune k další skupině. V roce 1905 se mu povedlo další zjištění – mozek neanalyzuje jednotlivé písmena do detailu, ale rozeznává je spíše obecně. Z čehož také vyplývá, že u jednodušších forem písma je snazší se splést.

Ve výčtu osobností, které se nějak zasloužily o rychlé čtení, dále narazíme na amerického doktora Williama Horatia Batese, který zjistil, že dalekozrakost, krátkozrakost a jiné poruchy se u dětí a dospělých dají vylepšit pomocí cvičení očí.

Až v roce 1940 je zde uvedena americká armáda, která pořádala kurzy rychlého čtení a jako poslední je zde v roce 1968 zmíněn François Richaudeau.

Článek, který byl založen 13. ledna 2007, je uveden v kategorii čtení a pedagogiky a žádná diskuze k němu neexistuje.

3.4.2.Heslo Lecture

V článku, který se zabývá čtením jako takovým, je rychlé čtení uvedeno pouze na dvou místech. Autor píše, že průměrný čtenář dokáže přečíst 9 000 slov za hodinu, kdežto ten, kdo trénuje rychločtení, může dosáhnout až třikrát vyššího výsledku.

Druhá zmínka se nachází v odstavci o technikách čtení. Tam je popsáno jako metoda, která spočívá v tom, že oči se po stránce pohybují vertikálně, přičemž na každém řádku se snaží pochytit co nejvíce slov a pak z nich vybírat ta důležitá.

Rychlé čtení je také uvedeno jako odkaz na konci stránky.

3.4.3.Termín „lecture rapide“ na ostatních projektech

Wikimedia

Bohužel, v žádném jiném projektu Wikimedia nebyl žádný článek, který by se tematicky vztahoval k rychlému čtení, nalezen.

Termín se několikrát vyskytl v projektu *Wikisource*, ale pouze jako součást volně dostupných textů (jako například na začátku 22. kapitoly Verneova románu *Hvězda jihu*). Ani hledání v části *Wikiquotes* nebylo úspěšné.

3.4.4.Shrnutí

Ve francouzské verzi Wikipedie se téma rychlého čtení sice vyskytuje, ale je jen velmi povrchně zpracované. Rychlé čtení je zde definováno jako metoda, nikoliv proces. Samotné techniky, jak se naučit rychle číst jsou zde popsány jen v několika bodech a nejsou nijak širěji rozvedeny. Dalo by se říct, že historie rychlého čtení je popsána od základů, tedy od objevů psychologických fyzických aspektů čtení, ale kromě Françoise Richaudeaua (který svou stránku na francouzské Wikipedii ani nemá) chybí jakýkoliv jiný odborník, který se zabýval tímto tématem. Historie rychlého čtení ve světě je až na zmínku o americkém námořnictvu zcela vynechána.

Provázání mezi jednotlivými články sice je, ale je velice omezené a kromě hlavního článku neexistuje žádný, který by techniku, metody nebo osobnosti, které se rychlým čtením zabývají, nějak rozváděl.

Na téma rychlé čtení také nebyla vedena žádná diskuze.

I přesto, že francouzská verze je počtem článků na třetí nejrozsáhlejší na světě, co se týče tématu rychlého čtení, propadá se až za českou Wikipedii.

4. ODRAZ TERMÍNU RYCHLÉ ČTENÍ VE SVĚTOVÝCH ZDROJÍCH

Další kapitola má za úkol prozkoumat světové zdroje, jakými jsou katalogy velkých knihoven, jakou je například Kongresová knihovna nebo v omezeném měřítku i naše Národní knihovna ČR, a významné oborové databáze, ohledně tématu rychlé čtení.

Úkolem je zjistit, jaké dokumenty a v jakých jazycích tyto dokumenty tyto zdroje obsahují a jací autoři se v nich vyskytují.

4.1. Katalog Národní knihovny ČR

Je pravdou, že tento zdroj se neřadí mezi ty nejvýznamnější světové, ale přesto bude přinejmenším zajímavé zjistit, jak si stojí ve srovnání s ostatními.

Pokud do vyhledávacího pole *Předmět/Klíčová slova* katalogu NK ČR zadáme sousloví *rychlé čtení*, program nám odpoví zobrazením jedenácti vyhledaných záznamů. To samé se opakuje, pokud zadáme stejný termín do vyhledávacího pole *Název*.

Při hledání termínu *rychločtení* v poli *Předmět/Klíčová slova* se objeví záznamů pouze deset a při zadání téhož do pole *název* pouze šest záznamů.

Mezi dokumenty, jejichž záznamy se objeví, patří:

- kniha *Čteme rychleji, čteme lépe* od Wolfganga Zielkeho
- kniha *Efektívne čítanie* od Jozefa Mistríka
- kniha *Jak číst rychleji a lépe* od Wolfganga Zielkeho
- kniha *Racionální čtení : příručka ke kurzu* od Davida Grubera
- kniha *Rýchle čítanie* od Jozefa Mistríka
- kniha *Rychlé čtení : čtěte rychle a efektivně* od Gerharda Hörnera
- kniha *Rychločtení, aneb, Šetřme časem!* od Davida Grubera
- kniha *Šetřme časem! : rychločtení a umění koncentrace* od Davida

Grubera

- kniha *Technika bystrogo čtenija* od O.A.Andrejeva a L.N.Chromova
- kniha *Učebnice rychlého čtení. Část první* od Jana Hese

Knihy Davida Grubera se v katalogu Národní knihovny vyskytují většinou v několika vydáních. Příkladem je kniha *Šetřme časem! : rychločtení a umění*

koncentrace nebo také s variantou podnázvu *Rychločtení – rychlostudium*, která poprvé vyšla v roce 1992. Poté se v katalogu objevuje ve čtyřech dalších vydání a v roce 2007 v šestém přepracovaném vydání s novým titulem *Rychločtení, aneb, šetřme časem*. Kromě těchto dokumentů se ve sbírkách Národní knihovny nachází šest dalších titulů, které pocházejí z osmdesátých a začátku devadesátých let a které se týkají racionálního čtení. Až na dva případy se jedná o pomůcky k učebním kurzům.

Druhým českým autorem, který se zabýval rychlým čtením, je MUDr. Jan Hes. Ve fondech knihovny se nachází pouze první část jeho učebnice, který byla vydána v roce 1987. Bohužel se nepodařilo zjistit, zda někdy vyšla část druhá.

Dalším autorem zastoupeným ve fondech NK ČR je Jozef Mistrík, slovenský jazykovědec. V katalogu se nacházejí záznamy dvou jeho knih, *Efektívneho čítanie a Rýchleho čítanie*, z čehož poslední jmenovaný titul je přítomen ve dvou vydáních.

Německé autory zastupuje Wolfgang Zielke se svým dílem *Schneller lesen - besser lesen* (ve sbírkách NK ČR 7. vydání z roku 1971), a jeho dva české překlady: *Čtete rychleji, čtete lépe* (1972) a *Jak číst rychleji a lépe* (1988). Kromě Zielkeho je dalším, poměrně novým, německým zástupcem Gerhard Hörner se svou knihou *Rychlé čtení : čtete rychle a efektivně*, která v němčině vyšla teprve v roce 2005 (v češtině 2007).

Posledním cizojazyčnými zástupci jsou Oleg Andrejevič Andrejev a Lev Nikolajevič Chromov s ruskou učebnicí rychlého čtení z roku 1987.

Všechny tyto tituly jsou v katalogu Národní knihovny seskupeny pod jednotným předmiotovým heslem *čtení rychlé – příručky metodické* nebo *rychlé čtení*, kromě knih Davida Grubera, které se týkají racionálního čtení a jsou tedy zařazeny pod předmiotové heslo *racionální čtení*.

Jediným autorem, který se po zadání hesla rychlé čtení neobjeví vůbec, ačkoliv knihu o něm napsal, je Richard Papík s dílem *Naučte se číst!*, které Národní knihovna nepřidělila žádná předmiotová hesla.

4.2. Katalog Library of Congress

Fond Kongresové knihovny je největším fondem ve Spojených státech. V roce 2007 obsahoval ve svých sbírkách 138 313 427 dokumentů, z toho 32 332 832 knih [Library of Congress].

Záznamům dokumentů o rychlém čtení je v Kongresové knihovně přiřazeno předmětové heslo *speed readng*. U některých záznamů se ještě navíc objevují i jiná hesla *reading comprehension* nebo *reading – remedial teaching*.

Když zadáme *speed reading* do vyhledávání, program najde 131 výsledků. 127 dokumentů jsou knihy, ale 4 poslední jsou záznamy počítačových programů, z nichž tři pocházejí z osmdesátých let. Jedním je metoda Evelyn Woodové, druhé dva záznamy se týkají stejného díla, programu *Smart Eyes. Read faster, read smarter* od Jamieho Marrona. Poslední počítačový program pochází z roku 1997 a je to *Ultimate speed reader*.

Všechny nalezené programy byly samozřejmě v angličtině. Ale jazykový fond Kongresové knihovny je bohatý, což se projevilo i v záznamech vyhledaných knih.

Počet nalezených dokumentů v jednotlivých jazycích			
angličtina	89	maďarština	2
asijské jazyky	10	slovenština	2
španělština a portugalsština	8	rumunština	1
francouzština	8	nizozemština	1
němčina	4	norština	1
ruština	4	finština	1

Co se týče zastoupení autorů, ve fondu se samozřejmě nachází Walter B. Pitkin a jeho *Art of rapid reading*, Tony Buzan (*Speed reading*), Peter Kump (*Breakthrough rapid reading*), Paul Scheele (*The PhotoReading whole mind system*) a Manya a Eric de Leeuwovi (*Read better, read faster*). Samozřejmě kromě nich je v katalogu mnoho dalších autorů a jejich díla.

Ze zahraničních spisovatelů se zde objevují především knihy asijských autorů, jak je vidět už v jazykové tabulce. Další na řadě jsou knihy v portugalsčině a španělštině. Mezi autory zastoupené v knihovním fondu patří Jorge A. Bisbini, Antonio Blay Fontcuberta, Fernando Corripio a další. Všechny knihy jsou z konce šedesátých a začátku sedmdesátých let, nejnovější pochází z roku 1974.

Podobně jsou na tom i knihy ve francouzštině, ty pocházejí z rozmezí mezi roky 1966 a 1972. Nejmladší z nich je ale *Qu'est-ce qu'un bon lecteur?* od Jean- Marie Villette z roku 1989. Nejpočetněji zastoupeným autorem je zde Richaudeau, který se zde vyskytuje celkem dvakrát (knihy z roku 1966 a 69).

Z německých autorů jsou zde zastoupeni tři. Dvakrát je to Wolfgang Zielke s učebnicí rychlého čtení *Schneller lesen* z roku 1966 a 1967 a jednou je zde Franz Loeser s *Rationelles lesen*. Posledním německým autorem je Gerhard Hinsch.

Dále katalog obsahuje tři ruské autory: Andrejev, Chromov a Kuzněcov. Knihy v ruštině jsou čtyři, z toho pouze jedna pochází z devadesátých let.

Slovenština je zastoupena Jozefem Mistríkem a jeho dílem *Rýchle čítanie* z let 1980 a 1982.

Ostatní jazyky jsou zastoupeny po jednom autorovi a jednom dokumentu (výjimku tvoří maďarština, kde jsou 2 knihy od stejného autora). Nejmladší knihy pocházejí ze sedmdesátých let.

To vyvolává zajímavou otázku, jak je to se složením fondu po stránce jeho stáří. Následující průzkum přinesl výsledky, které vzhledem k předcházejícím řádkům nejsou nijak překvapivé.

Období	Počet záznamů
Padesátá léta (1950-1959)	3
Šedesátá léta (1960-1969)	24
Sedmdesátá léta (1970-1979)	40
Osmdesátá léta (1980-1989)	31
Devadesátá léta (1990-1999)	25
Po roce 2000	8

Ze 131 dokumentů, jejichž záznamy se v katalogu nacházejí, jich přes padesát procent pochází ze sedmdesátých a osmdesátých let. Kongresová knihovna nemá právo povinného výtisku, takže je možné, že malý počet dokumentů z devadesátých let je zapříčiněn tím, že zájem knihovny byl zaměřen na jiná témata. Většina cizojazyčných knih v jejím fondu pochází ze sedmdesátých a osmdesátých let také.

4.3. Katalog The British Library

British Library byla založena až v roce 1972, ale její kořeny sahají do druhé poloviny 18. století. Její sbírky momentálně obsahují přes 150 000 000 děl [The British Library].

Předmětová hesla knihovna přebrala od Kongresové knihovny, což znamená, že všechny knihy o rychlém čtení by měly v záznamu mít předmětové heslo *speed reading*. Kromě toho je samostatným předmětovým heslem i *rapid reading*. Některé zahraniční a/nebo starší knihy nemají v záznamu předmětová hesla žádná. Například záznam knihy Waltera B. Pitkina *The art of rapid reading* se v katalogu nachází, ale předmětová hesla přiřazena nemá.

Pokud tedy zadáme heslo *speed reading* vyhledávání v poli *Subject*, program najde 45 záznamů, včetně těch, které mají předmětové heslo *rapid reading*. Pokud jej zadáme do pole *Subject Headings (Library of Congress)* výsledků je jen 31. Když

zadáme do vyhledávání pouze *speed reading* jako přesnou frázi a neupřesníme hledané pole, počet výsledků vyskočí na 56, aniž by to mělo velký vliv na relevanci vyhledaných záznamů.

Mezi nejhojněji zastoupené autory v katalogu British Library patří Tony Buzan, který tu má celkem devět záznamů knih (*Speed reading, The speed reading book, The power of verbal intelligence*). Dalšími autory s bohatým zastoupením jsou:

- Gordon R. Wainwright (*How to read faster and recall more, Rapid reading made simple, Towards efficiency in reading*)
- Tina Konstant (*Speed reading, Speed reading in a week*)
- Geoffrey Dudley (*Rapid reading, Speed reading*)
- Kathryn Redway (*Beat the bumph!, How to be a rapid reader*)
- Beatrice Mikulecky (*Advanced reading power, More reading power, Reading power*)

Vyhledávání podle předmětu sice v katalogu British Library není zcela stoprocentní, ale pro potřeby hrubého průřezu doby vydání postačí. Z nalezených 56 záznamů dokumentů týkajících se rychlého čtení, jich bylo 16 vydáno po roce 2000, 15 v devadesátých letech, 7 pochází z let osmdesátých, 16 ze sedmdesátých a 2 ze šedesátých. Pokud bychom tato čísla srovnali s výsledky Library of Congress, dojedeme k závěru, že i když má British Library méně než polovinu dokumentů, její fond je složením mladší.

Co se týče zahraničních autorů, v katalogu se musí hledat podle jmen. Nachází se zde François Richaudeau. Je zde sedm záznamů jeho knih, kromě jedné všechny ve francouzštině, z toho tři se přímo týkají jeho metody rychlého čtení. Wolfgang Zielke je zde zastoupen třemi záznamy jediné knihy, přeložené z němčiny do angličtiny, která se rychlého čtení jako takového také netýká. Od Jozefa Mistríka má British Library 25 knih a všechny pojednávají o slovenštině. V knihovním fondu se také nacházejí dvě knihy od Davida Grubera, *Kdo to má všechno číst* z roku 1991 a *Vybrané kapitoly z technik duševní práce* z roku 1991.

4.4. Amicus – kanadský národní katalog

Vzhledem k tomu, že Kanada je zemí, kde se hovoří jak francouzsky, tak anglicky, rozhodla se autorka přidat do výběru i tento zdroj.

Katalog Amicus se nachází na stránkách Library and Archives Canada, společnosti, která sdružuje kanadské knihovny a archivy. Její součástí je od roku 2004 i národní kanadská knihovna. Amicus je souborný katalog, na kterém má účast více než 1 300 knihoven z celé Kanady a který obsahuje přes 30 000 000 záznamů [Library and Archives Canada, 2004].

Tento katalog opět používá obě hesla, jak *speed reading*, tak i *rapid reading*, a kromě toho také francouzské *lecture rapide* – předmětová hesla jsou dvojjazyčná. Když do vyhledávání předmětového hesla zadáme *speed reading*, objeví se 8 záznamů. Když zadáme *rapid reading*, najde se jich 11. Když zadáme *lecture rapide*, ukáže nám program záznamů 16.

Důkladné prozkoumání všech vyhledaných záznamů přineslo jako výsledek zjištění, že v katalogu se nachází celkem 16 různých záznamů, které v sobě obsahují jedno z předchozích předmětových hesel. Ze známějších autorů jsou v nich obsaženi François Richaudeau (*Méthode de lecture rapide, Cours de lecture rapide*), Gordon R. Wainwright (*How to read faster & remember more*) nebo Joyce Turley (*Speed reading in business* a francouzský překlad této knihy *La lecture rapide appliquée aux affaires*). V katalogu je také obsaženo audiovizuální dílo Stevena Moidela *Speed reading* i jeho zvuková verze.

Mezi jména, která se naopak vůbec neobjevila, patří Tony Buzan, Peter Kump, de Leeuwovi nebo Walter B. Pitkin (ten má v katalogu 2 záznamy, ale ani jeden se netýká rychlého čtení).

Co se týče stáří fondu, 11 knih z výše zmiňovaných šestnácti bylo vydáno v sedmdesátých a osmdesátých letech a pouze tři knihy po roce 2000. Na druhou stranu je pravdou, že z tak malého vzorku se nedá moc vyvozovat.

4.5. Katalog Bn-Opale Plus

Je to hlavní katalog Národní knihovny Francie, jejíž kořeny sahají až do čtrnáctého století. Celkem obsahuje 10 535 142 záznamů [Bibliothèque Nationale de France, c2008].

V tomto katalogu je hlavním předmětovým heslem pro rychlé čtení *lecture rapide*, které má ještě několik podkategorií a to jsou:

- *Lecture rapide -- Étude et enseignement* (1 záznam)
- *Lecture rapide -- Guides, manuels, etc* (25 záznamů)

- *Lecture rapide -- Problèmes et exercices* (1 záznam)
- *Lecture rapide – Technique* (1 záznam)

Celkově se v knihovních fondech nachází 83 dokumentů, které mají v záznamu heslo rychlé čtení. Z toho jsou 2 dokumenty čistě zvukové a další 4 jsou knihy, ke kterým patří zvukový materiál.

Při jednoduchém vyhledávání v předměťových heslech se ale objeví varování, že to je dostupné pouze pro část záznamů. Ani jeden z 83 dokumentů, které byly nalezeny, nebyl vydán před rokem 1981. Starší dokumenty tedy předměťová hesla přiřazeny nemají a je nutné je hledat podle autorů.

Z oněch 83 záznamů, které předměťová hesla obsahují, jich nejvíc (devět), patří F. Richaudeauovi. Mezi další na záznamy bohaté francouzské autory patří Marie-Josée Couchaère (*Devenez un lecteur actif et rapide en anglais, La lecture active, Lisez vite – lisez mieux*), Bettina Soulez (*Devenir un lecteur performant* v několika vydáních od roku 1991 do roku 2005), Odile Dot (*Pour lire plus vite et mieux, La strategie de la lecture rapide dans l'entreprise et ses techniques, Entraînement à la lecture rapide pour lycéens et étudiants*). Dále jsou autoři méně vydávaní jako Marie-Josèphe Berchoud nebo Michèle Bedouet.

Co se týče překladů z angličtiny, objevuje se zde jméno Tonyho Buzana (*The speed reading book* přeloženo v roce 2004 jako *La lecture rapide*) a Joyce Turley (*Speed-reading in business* v roce 1991 přeloženo jako *La lecture rapide appliquée aux affaires* a v roce 1994 jako *La lecture rapide*).

Dokument v jiném jazyce než francouzském se mezi 83 záznamy objevil jen jednou. Šlo o dílo *Efektívne čítanie* od Jozefa Mistríka (při bližším průzkumu katalogu se pak dozvíme, že záznamů s jeho jménem je zde 18, pouze jeden se ovšem týká rychlého čtení).

Mezi vyhledanými autory ale nejsou například Pierre Gévert nebo Charline Licette, i když oba knihu o rychlém čtení napsali. Tato díla se v katalogu sice nacházejí, ale pod jiným předměťovým heslem (např.: *Lecture – méthodes* nebo *Lecture – développement*) a to i přesto, že rychlé čtení se nachází přímo v názvu.

Provést analýzu stáří fondu není dost dobře možné, kvůli chybějícímu věcnému zpracování záznamů.

4.6. Oborové databáze

Nejdůležitější databáze oboru informační věda a knihovnictví jsou tři: Library Literature & Information Science Full Text, Library and Information Science Abstracts a Information Science & Technology Abstracts.

První databází, ve které byl průzkum termínu rychlé čtení proveden, je databáze LLIS. Bohužel při prohledávání tezauru nebyl termín *speed reading* ani *rapid reading* nalezen. Články, které byly nalezeny a které se rychlého čtení alespoň trochu týkaly, měly v předmětových heslech termín *Reading* nebo *Reading/Abilities*.

Když se heslo *rapid reading* zadá bez omezení do vyhledávání (ať je to basic search nebo smart search), najde program 11 výsledků. Všechny mají sice označení 70%, ale relevantní je pouze jeden z nich. Na heslo *speed reading* vyjde výsledků víc, 5 103, ale to se dá vysvětlit tím, že spojení speed a reading je daleko častější než předchozí heslo. Bohužel ani jeden z nich není přímo o rychlém čtení.

To v tezauru databáze LISA se nachází heslo *rapid reading*. Ale ani zde nejsou záznamy, ve kterých by bylo obsaženo, nijak hojně. Jedná se o pět časopiseckých článků celkem ze čtyř časopisů, jeden ve francouzštině, dva v ruštině a poslední ve slovenštině. Zato se všechny tři týkají rychlého čtení jako takového a jsou stoprocentně relevantní. Nejstarší z nich je z roku 1973 (ruský) a nejmladší z roku 1995 (francouzský).

Databáze ISTA se od roku 2004, kdy ji převzala společnost Ebsco, rozrostla o variaci LISTA, do které jsou přidávány i záznamy článků z knihovnictví, a o plné texty. Když začneme vyhledávat termín *speed reading* naslepo, ve všech třech databázích a bez žádného dalšího upřesnění, výsledků se objeví deset. Když vyhledávání omezíme jen na záznamy, které obsahují předmětové heslo *speed reading*, výsledky se omezí jen na čtyři, ale zato všechny fulltextové a všechny z databáze LISTA Fulltext.

V hesláři databáze ISTA se termín *speed reading* nevyskytuje, zato v hesláři LISTY ano a to hned ve třech formách: *speed reading*, *speed reading (book)* a *speed reading instruction*.

Termín rychlé čtení se pak objevil ještě v jedné databázi, kterou provozuje společnost Ebsco. Jedná se o *Computers & Applied Sciences Complete*. Ta obsahuje celkem šest záznamů článků z různých časopisů. Jeden z nich dokonce i s fulltextem.

Poslední databází, která byla prozkoumána na výskyt tématu rychlé čtení je databáze ERIC. V jejím tezauru se heslo *speed reading* objevuje a jsou pod něj zahrnuta i hesla *rapid reading* a *skimming*.

Když začneme vyhledávat pomocí tohoto deskriptoru, systém najde 195 výsledků. Nakolik jsou relevantní je ale těžké odhadnout. Vzhledem k tomu, že jde o databázi, která se zaměřena na zdroje zabývající se vzděláváním, mnoho z vyhledaných dokumentů pojednává o problémech dětí se čtením, například při výuce čtení na základních školách. Ale i tak se mezi nimi najde několik záznamů, jejichž tématem je rychlé čtení jako takové. Vyhledávání se dá zpřesnit přidáním dalších deskriptorů, jako jsou například *reading comprehension*, *reading strategies*, *reading proceses*, *eye movements*, atd.

Na závěr by se dalo říci, že téma rychlého čtení se v oborových databázích příliš nevyskytuje. Jedním z důvodů může být i to, že časopisy zaměřené na knihovnictví a informační vědu se jím asi příliš nezabývají. Oproti tomu jeho výskyt v databázi zaměřené na vzdělávání je nesrovnatelně vyšší. Zde je sice rychlé čtení hodně smíšené s výukou čtení, ale přesto je ho zde víc.

5. FRANCOUZSKÁ METODIKA RYCHLÉHO ČTENÍ FRANÇOISE RICHAUDEAU

François Richaudeau (viz Příloha č. 7) je francouzský vědec a spisovatel, který se narodil v roce 1920. Získal státní doktorát a založil *Centre d'Etudes et de Promotion de la Lecture* (tedy Centrum výzkumu a propagace četby). Kromě rychlého čtení a čtení jako takového je také autorem knih o jazyce, psaní a komunikaci, z nichž některé napsal ve spolupráci s jinými odborníky. Jeho knihy byly přeloženy i do jiných jazyků, například angličtiny a španělštiny.

Knihy začal vydávat v šedesátých letech. Jako první to bylo dílo *Cours de lecture rapide : vitesse, compréhension, mémoire*, která později vyšlo ještě několikrát, stejně jako jeho další knihy o rychlém čtení *Lecture rapide* nebo *Méthode de lecture rapide Richaudeau*. Ty začaly vycházet v osmdesátých letech a poslední vydání jsou z roku 2004.

Knih, která bude na následujících stránkách rozebrána, je *La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau* (viz Příloha č. 8), která vyšla v nakladatelství Retz v Paříži a její copyright se datuje do roku 1984. Ze kterého roku pochází toto vydání, je těžké určit, ale nejspíše to bude rok 1995. Kniha je z fondu Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích.

5.1. První, druhá a třetí kapitola – teorie

První tři lekce Richaudeauovi knihy jsou zaměřeny na teorii rychlého čtení a na seznámení čtenáře s tímto fenoménem.

V kapitole první definuje Richaudeau, co je efektivní čtení. Podle něj se skládá ze tří částí: rychlosti, porozumění a paměti. V dalších odstavcích pak popisuje nejvhodnější podmínky k četbě. Jako první rozebírá nejlepší umístění a sílu osvětlení, protože oči se ve špatném světle snadno unaví. Čtenář by také měl být pohodlně usazený, i když ne až příliš, protože přehnané pohodlí dostatečně nemotivuje ke čtení. Aby se mohl soustředit, je nutný klid a ticho.

Důležitá je i péče o oči. Když jsou unavené, doporučuje Richaudeau relaxační techniku. Dlaně se lehce položí na oči a po chvíli by mělo teplo rukou oči uklidnit. Pokud je čtení doprovázeno bolestmi hlavy a nebo se oči unaví příliš rychle, doporučuje autor navštívit očního lékaře. Nakonec přidává Richaudeau rady, jak

únavě očí předcházet: číst hlavně v denním světle, nezůstávat dlouho u jednoho tématu a čtení nepřehánět.

V závěru první kapitoly seznamuje autor čtenáře s rozčleněním své knihy a doporučuje, aby každý týden byla probrána jedna nebo dvě lekce, nejlépe dopoledne.

Cílem druhé kapitoly je určit, jakým čtenářem je případný budoucí absolvent tohoto kurzu, dříve, než se pustí do nacvičování. K určení zdatnosti čtenáře volí jak dobu, za kterou čtenář text co nejrychleji přečte, tak i počet znaků (ne slov) za hodinu. Cvičené testy jsou dva. V prvním je nutné číst většinu slov, aby čtenář mohl pochopit smysl textu. Druhý je výběrový (*text d'écramage*) a obsahuje redundance. Po obou textech následují testy porozumění. Na konci druhé kapitoly je uvedena tabulka pro celkový součet bodů z obou testů, podle kterého Richaudeau rozděluje čtenáře do 6 skupin od těch nejlepších po nejhorší.

Třetí kapitola se věnuje zejména obhajobě rychlého čtení. To, že navzdory vzniku a rozvoji multimediálních sdělovacích prostředků v posledních několika desítkách let produkce tištěných dokumentů neustále roste, vysvětluje Richaudeau tak, že čtení je o dost efektivnější. Zatímco řečník dokáže sdělovat informace rychlostí okolo 9 000 slov za hodinu, průměrný čtenář dokáže číst rychlostí asi 27 000 slov za hodinu.

Další část této kapitoly je věnována vysvětlení, proč čte většina lidí pomalu. Zatímco řeč se vyvinula už v počátcích lidské historie, psaní a čtení je záležitostí posledních několika tisíc let. Náš poznávací proces ještě pořád zařazuje mezi psaný text, oko a myšlenkové zpracování okliku přes hlasivky a sluch (kdy si slovo, které čteme, vyslovíme a představíme si, jak zní). I výuka čtení na základních školách končí tím, že se děti naučí číst plynule nahlas. Metoda rychlého čtení spočívá v potlačení této okliky (subvokalizace), která čtení zdržuje.

Nakonec Richaudeau uvádí výčet zjištění, kterých bylo dosaženo při výzkumu procesu čtení v laboratořích v Lille.

- Zatímco rychlý čtenář čte pouze vizuálně, pomalý čte vizuálně i audiálně.
- Rychlý čtenář i pomalý čtenář pohybují okem stejnou rychlostí, délka fixací je stejná.
- Oko rychlého čtenáře zabere na jednu fixaci 5-10 slov, oko pomalého 1-2 slova.

- Oko rychlého čtenáře se pohybuje pravidelně na rozdíl od oka pomalého čtenáře. Jeho oči se v textu často vrací.
- Pomalý čtenář si toho z textu nezapamatuje víc než rychlý, právě naopak. Krátkodobá paměť nám na konci věty umožní si uvědomit její začátek a pochopit tak smysl.
- Dobrý čtenář dokáže při čtení „předvídat“: doplňovat slova a fráze
- Lépe se čte text srozumitelný, v rodném jazyce, logicky rozčleněný.

5.2. Kapitola čtvrtá, pátá a šestá – praxe

V těchto kapitolách se Richaudeau soustředí na rozvíjení schopností oka a poznávání, které jsou nezbytné pro rychlé čtení.

Nejdříve se věnuje rozeznávání slov. Aby dokázal, že oko nečte slovo písmeno po písmenu, v prvním testu předkládá skupinu krátkých a skupinu delších slov. Obě by měl čtenář přečíst stejně rychle. Z toho vyplývá, že oko se nesoustředí na písmena, ale na formu slova. Čtení je tak rychlé, jak rychle si mozek dokáže při pohledu na slovo uvědomit, co znamená. Dokonce i u vzájemně si podobných slov, která se liší třeba jen jedním písmenem, je rozeznávací doba stejně dlouhá.

Richaudeau se také zmiňuje o redundanci písma. Průměrnému čtenáři stačí horní polovina řádku, aby pro něj zůstal text čitelný (viz Příloha č.13).

V páté kapitole se Richaudeau věnuje fixacím a subvokalizaci. Ukazuje, kolik znaků je schopen čtenář přečíst na jednu fixaci (u zdatného čtenáře 3 až 4 slova) a že nezáleží na tom, jestli jsou tyto znaky spojené v jednom slově, nebo jestli jde o více krátkých slov.

Richaudeau také pokračuje v rozvíjení myšlenky, že čtení písmeno po písmenu je nepřirozené. V této kapitole k tomu přidává i čtení slovo od slova. Dokazuje to pomocí dvou formátů stejného textu. V prvním případě je text formátován do sloupců s každým slovem na jednom řádku. Ve druhém jde o text normálně formátovaný přes celou šířku stránky. V druhém případě by měl čtenář číst rychleji. Pokud tomu tak není, věnuje až příliš mnoho pozornosti jednotlivým slovům, což je zlovyk, kterého by se měl zbavit.

Posledním tématem kapitoly je čtení s pomůckou, ať už je to prst, záložka nebo cokoliv jiného. Richaudeau to považuje za zlovyk, který čtení jen zpomaluje.

Plynule pak přechází na problém subvokalizace. Čtenář by si podle něj měl hlídat, jestli se u při čtení nepohybují rty (vloží si mezi ně kapesník) nebo hlasivky (zlehka si položí prst na krk).

Na začátku šesté kapitoly zmiňuje Richaudeau výzkum de Leeuwových, podle kterého se délka fixace u jednotlivých čtenářů trochu liší. Pohybuje od $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ sekundy. Delší fixaci mají rychlejší čtenáři. Pravděpodobně proto, že jejich zorné pole je širší a vnímají více znaků. Důležité je i to, že u dobrých čtenářů se oko pohybuje pravidelně (viz Příloha č. 9). Následují cvičení na nácvik dvou fixací a posléze tří fixací (viz. Příloha č. 10 a 11).

Druhá část kapitoly je soustředěna na regresivní pohyby oka. Vracení se zpět v textu má podle Richaudeaua tři možné příčiny:

- Text je obtížný, jsou v něm neznámá slova nebo odborné termíny.

V takovém případě je nezbytné se vracet.

- Zmatený je buď text (špatně, nelogicky poskládané věty) nebo čtenář (pletou se mu slova).

- Špatné zvyky „stydlivých“ čtenářů, kteří se bezdůvodně vrací v textu a ověřují si, co už četli.

5.3. Kapitola sedmá a osmá – inteligentní čtení

Hlavní myšlenkou sedmé kapitoly je, že čtení není proces rozeznávání písmen nebo slov. Už víme, že některá písmena ve slově jdou redundantní a oko je nepotřebuje přečíst, aby mozek pochopil, na které slovo se dívá. Zde Richaudeau zachází o krok dál a předkládá čtenáři myšlenku, že i některá slova v textu jsou redundantní. Richaudeau v textu přímo říká, že čtení je *produir un sens à partir d'indices visuels abstraits*, tedy jde o vytváření logického smyslu z málo srozumitelných vizuálních stop. Čtení je podle něj vlastně mentálním psaním textu.

To dokazuje na třech člancích, ve kterých jsou vynechána slova, která má čtenář doplnit podle smyslu věty. První text je jednoduchý a u každého vynechaného slova je uvedeno první písmeno. Experimentální skupina, složená z dobrých čtenářů, měla úspěšnost v doplňování tohoto textu 75%. Druhý text je novinovým článkem, je o něco složitější a slova jsou vynechána celá. Zde byla úspěšnost experimentální

skupiny na 68%. Poslední text je úryvkem z knihy Marcela Prousta *Hledání ztraceného času*. Experimentální skupina byla tentokrát úspěšná ze 45%.

Kapitolu osmou otevírá autor tvrzením, že čím rychleji čteme, tím více chápeme. Při rychlém čtení se mozek dostane k novým myšlenkám dříve, což mu umožní předvídat více, což zrychluje chápání.

Poté Richaudeau pokračuje ve vysvětlování jazykové redundance. Ta je v přirozených jazycích normální. Jedním z důkazů, nakolik je jazyk redundantní, jsou telegramy, ve kterých se používají jen slova nezbytná k zachování smyslu zprávy.

Dále Richaudeau vysvětluje pojem flexibilního čtení, které spočívá v tom, že čtenář je schopný přizpůsobit celkové tempo čtení obtížnosti textu. Tato technika podle Richaudeaua zahrnuje:

- vyhledávání klíčových slov
- předběžnou souhrnnou analýzu
- vybírání důležitých faktů
- zorientování se
- uspořádávání poznatků

Důležitá fakta nejsou v dokumentech rozložena rovnoměrně a podle Richaudeaua získá čtenář časem „šestý smysl“, který mu umožní předem odhadnout, kde se v textu blíží místo se zásadní informací. Tam se tempo četby zpomalí. Klíčové informace jsou obklopeny textem, který se k nim sice vztahuje, ale není až tak důležitý. Zde by si měl čtenář dát pozor a nezabřednout do tzv. vycpávkového textu, který důležité myšlenky odděluje.

V poslední části kapitoly se Richaudeau věnuje klíčovým slovům v textu a tím vytváří úvod do další kapitoly.

5.4. Kapitola devátá – Výběrové čtení (*Lecture d'écramage*)¹

Výběrové čtení je podle Richaudeaua „snížení počtu čtených slov, aniž by tím téma textu nějak utrpělo....Nejde o to, číst co nejrychleji, ale eliminovat zbytečnou práci a soustředit úsilí tam, kde je největší potřeba porozumět.“ Ve výzkumu, který

¹ V českém překladu Zielkeho [1988], v Papíkovi [1992] a v Mistríkovi [1988] je tento druh čtení pojmenovaný jako *kurzorický* nebo *diagonální*. Slovo *écramage* ve francouzštině znamená *sbírání smetany, odstředování, odtučňování*. Proto autorka zvolila tento překlad.

provedli M. a E. de Leeuwovovi, se ukázalo, že na důležitých místech textu mají rychlí čtenáři stejné tempo jako čtenáři pomalí. Ale v testech porozumění na tom byli rychlí čtenáři lépe.

V další části kapitoly se Richaudeau věnuje vertikálnímu rozpětí zorného pole (viz Příloha č. 12), které je nezbytnou součástí techniky výběrového čtení. Hlavní zásady tohoto typu čtení jsou podle autora následující:

- dokázat rychle najít hlavní myšlenky dokumentu
- nejdříve přečíst ty nejdůležitější fráze
- nakonec rychle projít detaily

Co se týče pohybu očí po stránce, Richaudeau nedoporučuje žádnou zvláštní metodu. Čtenář může dělat prakticky cokoli: pohybovat se textu cik cak, číst jen začátky řádků při levém okraji textu nebo jen konce při pravém, může se po stránce pohybovat diagonálně.

V moderních, logicky psaných textech autor obvykle vyjadřuje hlavní myšlenku už v prvním nebo ve druhém odstavci a v posledním odstavci ji obvykle shrnuje. Ve starších pracích (např. z předminulého století) je styl květnatější, úvody rozsáhlejší a hlavní myšlenky mohou být odsunuty až do čtvrtého odstavce nebo i níž. Na rozdíl od integrálního čtení ve čtení výběrovém jsou regresivní pohyby povoleny.

Věty, ve kterých jsou hlavní myšlenky textu, by měly být čteny celé a pozorně, zbytek textu je pak možné číst rychle a jen tak, abychom neztratili nit.

5.5. Kapitola desátá – *Orientační čtení (Lecture de repérage)*²

Při orientačním čtení nejde o zachycení celého textu, pouze jeho části, ale zato s hlubokým porozuměním. Od výběrového čtení se liší tím, že při orientačním čtení už předem víme, jaké myšlenky v textu hledáme. Typickou ukázkou orientačního čtení je hledání ve slovníku. Zde dopředu víme, co chceme, a nečteme všechna hesla, jen to jedno jediné.

Richaudeau se také zmiňuje od důležitosti obsahů, nadpisů, podnadpisů a rejstříků při orientačním čtení. Pokud se v díle nic z toho nevyskytuje, nezbyvá čtenáři než knihu prolistovat a dělat si poznámky, nebo vkládat záložky, kdykoliv se

² Tento druh čtení se v české literatuře uvádí jako *čtení selektivní*. Richaudeau ale nazývá selektivním čtením všechny techniky souhrnně, proto se překlad z francouzštiny liší.

objeví klíčové slovo. Čtenář si také může na prázdných listech knihy vytvořit svůj vlastní rejstřík.

Orientační čtení souvisí s hledáním klíčových slov v textu. Problémem může být, když autor používá jiné, synonymní výrazy, než jaké čtenář v textu hledá. Proto je také důležité dobře znát téma, které hledáme. Z těchto důvodů může být nácvik orientačního čtení těžký. Richaudeau doporučuje, aby čtenář trénoval na textu, který se zabývá některým jeho oblíbeným tématem.

5.6. Kapitola jedenáctá – Profesionální čtení

Nestačí jen umět číst rychle a zvládat různé techniky četby. Důležité je také vědět, na jaké dokumenty a jak tyto techniky aplikovat. Zde se Richaudeau soustředí na ty materiály, na které je ideální aplikovat metody rychlého čtení. Tedy dokumenty, se kterými se setkáváme v práci a jejichž vyřízení zabere hodně času, který by se dal využít jinak.

První část kapitoly se zabývá právními a administrativními dokumenty. Často se v nich objevují zastaralé výrazy a obraty a čtenář se v nich ztrácí. Při četbě takového textu je nutné v něm nejdříve najít nejdůležitější body, kterými jsou podmínky, přísudek a předmět. Ty si má čtenář podtrhat a pokusit se přeložit větu do srozumitelnější podoby.

Dalším druhem dokumentů, kterými se autor zabývá, jsou obchodní dopisy. Ty mívají často dlouhý úvod a na konci zdvořilostní fráze. Podle Richaudeaua je správný postup čtení takového dopisu následující:

- zjistit kdo píše
- zjistit proč píše – zdůvodnění by se mělo nacházet asi v polovině textu
- podtrhnout si tu část dopisu, která vyžaduje odpověď – hledají se slova jako *ano, ne* nebo *ověřte*
- dopisy se roztřídí na dvě hromádky, na jedné jsou ty, na které je možné odpovědět okamžitě, a ty, které vyžadují potvrzení nebo ověření

V případě, že je dopis příliš dlouhý (několik stran), doporučuje autor přečíst vždy začátek odstavce, pak přeskóčit na další odstavec, a tak dále. Takovýmto způsobem je identifikace hlavní myšlenky dopisu jednodušší. Pokud je dopis psán v „nekonečných“ větách, ve kterých se ztrácí smysl, je dobré opět si pro lepší orientaci označovat podmínky, přísudky a předměty.

Po krátkém odstavci věnovaném reklamním prospektům (které se dají zvládnout selektivním čtením), následuje návod, jak číst technické zprávy. Protože u lidí, kteří je vytvářejí, není psaní hlavní náplní práce, jejich výtvoři nemusejí být zcela přehlední. Richaudeau v takovém případě doporučuje číst začátek, kde je hypotéza, a konec, kde jsou shrnuty závěry. Pokud je text i přesto zmatený, opět pomůže tužka.

Další odstavec je věnován užitečnosti mezititulků. Ty se vyskytují např. v novinových článcích nebo v technických zprávách, kde jimi bývají uvedeny jednotlivé oddíly. Mezititulky jsou vlastně shrnutím toho, co text pod nimi obsahuje a jejich pročtením se dá získat slušný přehled o obsahu dokumentu.

Odborná díla se stylem četby více blíží ke slovníku, než k beletrii. To znamená, že čtenář se v nich většinou snaží najít konkrétní informaci. Problémy v podobných textech většinou dělají poznámky pod čarou, tabulky, grafy a vyobrazení. Poznámky pod čarou se dají rozdělit na tři druhy: anekdotické, technické (upřesňují informace z textu) a bibliografické.

Na závěr kapitoly přidává Richaudeau výzvu pro čtenáře, aby si své schopnosti vyzkoušel také na obtížných textech. V případě extrémně obtížných pasáží navrhuje autor začít od poslední věty, tu si pomalu přečíst nahlas, pak pokračovat k předchozím větám a opakovat stejný postup. Posledních pět stran kapitoly je věnováno cvičením. Jedná se o obtížné texty, kde má čtenář pochopit smysl, odpovědět na otázky a shrnout děj.

5.7. Kapitola dvanáctá – Navrhněte si plán četby

Jako první dokument, zahrnutý do plánu četby, uvádí Richaudeau noviny. Rozlišení hlavních událostí v nich není těžké, protože články s nejdůležitějším obsahem mívají většinou také největší nadpisy. Přečíst noviny celé zabere neúměrně mnoho času a čtenář má podle autora dvě možnosti, jak onen čas zkrátit:

- číst selektivně – v takovém případě si musí předem určit témata, o které se bude zajímat
- předem si určit maximální dobu, kterou budeme noviny číst – čtenář si pro každé téma, které jej zajímá, určí časový limit

Mezi další možnosti patří rozdělit rubriky z novin do dvou dnů, jeden den číst jednu polovinu, druhý tu druhou (to proto, že jedno hlavní téma se často objevuje i několik dní po sobě).

Vzhledem k tomu, že týdeníky a měsíčníky se objevují s větším časovým rozestupem, lze jim obětovat více času než novinám. Četba časopisu čtenáře často zláká k pouhému prolistování a obsahem se orientuje podle obrázků. Takováto četba je ale zmatená a nemá valné výsledky. Je dobré orientovat se podle obsahu. Richaudeau doporučuje rozdělit si jednotlivé rubriky na různé dny.

Při čtení knih je neúčinnějším postupem sestavit si plán četby. Zorientování se v knize je nejlepší podle jejího obsahu (čtenář se ale nemusí držet pořadí kapitol), je možné použít také rejstřík a ostatní přílohy – tabulky, časové osy, atd. Pak se může čtenář rozhodnout, kolik času které kapitole věnuje, které si chce přečíst celé a které je třeba jen zběžně projít. Na závěr si sestaví časový plán. Výběr samotné metody četby nechává Richaudeau na čtenáři.

Samostatnou část kapitoly pak věnuje Richaudeau tématu poznámek v knize. Nabádá čtenáře, aby se nebál je do svých knih dělat. Podle něj taková kniha neztrácí na ceně, právě naopak. Čtenář by měl podtrhávat, vepisovat, dělat poznámky na okrajích. Ty pak pomáhají uchovávat čtenářovy myšlenky a je snazší podle nich najít to, co ho zaujalo.

5.8. Kapitola třináctá – Závěr

Richaudeau zde vlastně shrnuje obsah devíti předcházejících kapitol a povzbuzuje čtenáře, aby pokračoval ve cvičení.

5.9. Kapitola čtrnáctá – Cvičení a kontrolní texty

V této kapitole jsou obsažena pouze cvičení s krátkým úvodem, jak má čtenář postupovat. Cvičení jsou rozdělena do čtyř skupin:

- V první části kapitoly jsou cvičení na nácvik fixací a rozšiřování zorného pole. Prvních 10 stran zabírají sloupce slov, na každé stránce tři. Začínají slovy, která mají dvě písmena, na konci mají slova okolo patnácti písmen. Následuje nácvik dvou fixací a 27 stran, které obsahují text ve tvaru Y. Posledních 15 stran zabírají cvičení na nácvik 3 fixací, kde je text na začátku stránky rozdělen na tři sloupce (tedy tvar Y, ale ještě s jednou nožičkou uprostřed).
- Dalších několik stran je určeno nácviku identifikace slov. V prvním cvičení je 50 skupin slov, ve kterých musí čtenář vyhledávat synonyma ke klíčovému slovu. Měl by to zvládnout do dvou minut. Druhé cvičení obsahuje

30 skupin slov a čtenář musí tentokrát najít klíčové slovo, které se v každé skupině vyskytuje dvakrát. Má na to dvě minuty. Poslední cvičení má stejné zadání, jenom skupin je o deset méně, čtenář teď hledá celou frázi a časový limit je dvě a půl minuty.

- Předposlední část kapitoly zabírají tři texty určené k nácviku integrálního čtení. První text má 17 stran, druhý 12,5 a třetí 11,5. Čtenář se má snažit přečíst je co nejrychleji a pak zodpovědět skupinu otázek (vybírání z a/b/c/d) za každým textem.

- Poslední část kapitoly i knihy obsahuje pouze jeden text, který by měl čtenáři pomoci procvičit čtení selektivní. Text má 6,5 strany, čtenář ho má opět rychle přečíst a zodpovědět na otázky, které jsou tentokrát typu ano/ne.

5.10. Shrnutí a srovnání

Kniha F. Richaudeaua má ucelenou formu a jednotlivé kapitoly jsou strukturovány do podoby kurzů. V každé z nich autor nejprve nastíní teoretické základy a poté následuje cvičení, které tyto vývody dokládá a ve kterém si může čtenář ověřit své schopnosti.

První tři kapitoly se věnují teorii čtení a obhajobě rychlého čtení. Obsah dalších tří kapitol je zaměřen na čtecí praxi – jak oko naučit vnímat víc a v kratším čase, jak potlačit subvokalizaci. V sedmé kapitole se Richaudeau dostává k tomu, že čtení je vlastně proces, který neprobíhá ani tak poznáváním (slov, písmen), jako spíš předvídáním a chápáním formy a myšlenek textu. Osmá kapitola je úvodem do různých čtecích technik. V deváté a desáté kapitole probírá dva druhy čtení, výběrové (kurzorické) a orientační (selektivní). V kapitole jedenácté se věnuje aplikaci těchto technik na dokumenty, u kterých je to nejpotřebnější. V kapitole dvanácté se naopak věnuje zájmovému čtení, jak si jej uspořádat a jak číst tak, aby čtenář měl z četby potěšení a zároveň největší užitek. Třináctá se jmenuje závěry, ale Richaudeau v ní vlastně jen pobízí čtenáře, aby cvičil dál a neusínal na vavřínech. Poslední čtrnáctá kapitola je souhrnem cvičení.

Jednotlivé kapitoly jsou odlišeny dostatečně na to, aby se daly číst a procvičovat samostatně, ale přesto na sebe hezky navazují a vedou čtenáře od teoretických základů až k samotné praxi. Z poznámek na koncích kapitol je možné odvodit, že existuje i nějaký cvičební sešit, ale bohužel není nijak blíže specifikován.

Richaudeauova metoda rychlého čtení je srovnatelná s metodou Wolfganga Zielkeho [1988]. Oba rozvíjejí nejen čtenářovy fyzické schopnosti – tedy počet fixací, zrakové rozpětí, potlačování subvokalizace, ale věnují se i jeho duševním schopnostem. Soustředí se i na typy textů, jejich obsah a jak s nimi zacházet. Ale zatímco Zielke probírá rychlé čtení jaksí všeobecně a jeho kniha je uceleným dílem, Richaudeau se více soustředí na samotnou metodu a jednotlivé kapitoly jeho knihy se rovnají samostatným kurzům.

Mezi Richaudeauem a ostatními autory, kteří se věnují rychlému čtení, existuje jistý rozpor v názvosloví. Jméno techniky kurzorického/diagonálního čtení odkazuje k pohybu, který by oči měly na stránce dělat. Richaudeau ale ponechává zcela na čtenáři, jakým způsobem se bude po stránce pohybovat, a tuto metodu nazývá *lecture d'écérémage*. Podstata této metody je však v obou případech stejná.

Některé jiné metody rychlého čtení se více soustředí na paměť. Richaudeau ale ve své knize paměť samostatně nezmiňuje, místo toho věnuje velkou pozornost porozumění textu, uchopení jeho hlavních myšlenek. Zmiňuje se také o souznění s autorem, o tom, že čtenář, který se do textu vžije, je schopný vést s autorem polemiku. A aby byl člověk něčeho takového schopný, musí si pamatovat, co čte.

Richaudeau, stejně jako většina ostatních odborníků, považuje čtení s pomůckou za čtenářský zlozvyk. V kapitole věnované Wikipedii je zmínka o tom, že metoda Evelyn Woodové naopak tento návyk podporuje jako užitečný. Autorka se bohužel nedostala k materiálu, který by byl naspán přímo Evelyn Woodovou, takže tuto zmínku nemohla ověřit.

6. ZÁVĚR

Na problematiku rychlého čtení existují odlišné názory. Mnozí ho řadí mezi šarlatánské obory, nebo mají za to, že rychlé čtení je zbytečné – protože rychle číst musí mít za následek, že člověk nevnímá to, co čte, a i kdyby to vnímal, nedokáže si to zapamatovat. A navíc, k čemu je rychločtení při četbě beletrie? Jenže to je omyl. Rychlé čtení není určené pro rekreaci, prostoru se mu dostává tam, kde je mnoho povinné četby a málo času. A i když je rychlost první věcí, kterou se budoucí čtenář naučí, ani zdaleka není tou poslední, kterou by měl umět. Protože rychlost bez porozumění je zbytečná.

Tato bakalářská práce měla za úkol prozkoumat a zhodnotit situaci, v jaké se nachází téma rychlé čtení

Na začátku první kapitoly byly nejprve definovány termíny, které se používají pro označení rychlého čtení a pod které se rychlé čtení zahrnuje. V češtině i angličtině existují různé termíny, jejichž míra použití je zhruba srovnatelná. V zásadě existují dva termíny, které jsou používány naprostou většinou a které se také nejčastěji objevují (*rychlé čtení* a *rychločtení*, *speed reading* a *rapid reading*) a na ty pak navazují termíny ostatní, méně užívané. Ve francouzštině je tomu trochu jinak. Zde existuje jen jeden silný termín (*lecture rapide*) a všechny ostatní mají jen vedlejší role.

V druhé části první kapitoly byly tyto termíny vyhledány na síti WWW pomocí vyhledávače Google. Tento průzkum víceméně potvrdil teoretické vývody z první části. Nejpoužívanější termíny měly při vyhledávání nejvyšší míru relevance.

Druhá kapitola byla věnována Wikipedii a jejímu obsahu, který se nějak dotýká rychlého čtení. Prozkoumány byly tři jazykové verze: česká, anglická a francouzská. Protože Wikipedie je informačním zdrojem, na který se denně obrací tisíce lidí, a který tisíce lidí denně také tvoří, bylo zajímavé zjistit, jak se dívají na rychlé čtení. V české verzi se dá o rychločtení konstatovat asi tolik, že tam je. Články o něm nejsou nijak kvalitní, nejsou vzájemně provázané, a i když neobsahují externí odkazy ani diskuze, základní informace se z nich případný zájemce dozví. Otázkou však zůstává, zda se pak bude chtít dozvědět něco víc.

Anglická verze je na tom o dost lépe. Nejen, že články jsou dobře provázané, ale je jich zde daleko víc, i když některé obsahují jen pár vět. A další velice obsažný článek má čtenář k dispozici na projektu Wikibooks. Na druhé straně zde není skoro nic o historii rychlého čtení.

Francouzská verze Wikipedie je na tom, co se týče rychlého čtení, ještě hůře než česká. Je zde o něm jeden článek, ale ten je informačně nedostačující, a zbylé články, na které ten první odkazuje, se o rychlém čtení zmiňují jen velmi stručně.

Souhrnně se dá konstatovat, že Wikipedie, jako zdroj informací o rychlém čtení, není nijak zvlášť obsažná. Informace, které se zde nachází, se týkají hlavně jednotlivostí a chybí tu solidní všeobecný základ.

Třetí kapitola obsahuje průzkum několika katalogů velkých knihoven a oborových databází. Z tohoto průzkumu vyšlo najevo, že všechny velké knihovny mají alespoň nějakou knihu o rychlém čtení a jejich předmětová hesla nebo tezaury obsahují tematiku rychlého čtení. Mezi autory, kteří se vyskytují nejčastěji patří jednoznačně Tony Buzan, Gordon R. Wainwright, François Richaudeau, Wolfgang Zielke, L. N. Chromov a O. A. Andrejev. Mezi poměrně často se vyskytující autory patří i Josef Mistrík. Zdá se, že pokud se v knihovním fondu nevyskytuje jeho *Rychle* nebo *Efektivní čítanie*, je zde zastoupen alespoň svými jazykovědnými díly. Co se týče stáří fondu, vypadá to, že většina jich spadá do sedmdesátých a osmdesátých let. Mnohá tato díla se v dnešní době dočkala nových vydání.

Naopak chudé na výskyt tématu rychlé čtení jsou oborové databáze. Je zajímavé, že ty, ve kterých bylo nalezeno největší množství záznamů, hraničily s jiným oborem (viz. ERIC a Computers & Applied Sciences Complete).

Poslední kapitola je věnována dílu F. Richaudeaua *La méthode complète – lecture rapide Richaudeau*. Kniha je v ní rozebrána kapitolu po kapitole. Nejedná se o dílo něčím převratně nové, protože podobný pohled na rychlé čtení už přinesl Wolfgang Zielke, ale rozhodně jde propracovanou a podle názoru autorky i kvalitní metodu, jak se rychlé čtení naučit.

Na závěr by se dalo říci, že rychlé čtení je i v dnešní době a v současných moderních informačních zdrojích živým tématem, které se neustále rozvíjí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

1. CARROLL, Robert Todd. 1994-. *The Skeptic's Dictionary : A Collection of Strange Beliefs, Amusing Deceptions, and Dangerous Desilusions* [online]. [S.l.] : 1994- [citováno 15.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://skepdic.com/contents.html>>.
2. COHEN, Elaine Landau; POPPINO, Mary A. c1984. *Reading faster for ideas*. New York : Holt, Rinehart and Winston, c1984. 321 s. ISBN 0-03-061959-9.
3. ČERNÝ, Jan. 2006. *Vývoj rychlého čtení v Čechách a na Slovensku*. Praha, 2006. 46 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví.
4. GRUBER, David. *David Gruber : Techniky duševní práce* [online]. Praha : Gruber TDP [citováno 25.4.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.gruber.cz/>>.
5. GRUBER, David. 1986. *Racionální čtení a rychlé čtení : příručka ke kurzu*. Olomouc : Krajský pedagogický ústav, 1986. 48 s.
6. GRUBER, David. 2007. *Rychločtení, aneb, Šetřme časem!* 6. přepr. vyd. Praha : Management Press, 2007. 326 s. ISBN 978-80-7261-157-7.
7. GRUBER, David. 1992. *Šetřme časem! : rychločtení – rychlostudium*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1992. 139 s. ISBN 80-85603-10-1.
8. HÖRNER, Gerhard. 2007. *Rychlé čtení : čtěte rychle a efektivně*. Brno : Computer Press, 2007. 82 s. ISBN 978-80-251-1776-7.
20. La Bibliothèque Nationale de France. c2008. *La Bibliothèque Nationale de France* [online]. Paris : Bibliothèque Nationale de France, c2008 [citováno 25.4.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.bnf.fr/>>.
21. Library and Archives Canada. *Library and Archives Canada* [online]. 2004. Ottawa : Library and Archives Canada, 2004 [citováno 25.4.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.collectionscanada.gc.ca/>>.
22. Library of Congress. *Library of Congress* [online]. Washington : Library of Congress, [citováno 25.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.loc.gov/index.html>>.
9. MISTRÍK, Jozef. 1996. *Efektívne čítanie*. Bratislava : Veda, 1996. 114 s. ISBN 80-224-0454-3.
10. MISTRÍK, Jozef. 1980. *Rýchle čítanie*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1980. 116 s.
11. MARKS-BEALE, Abby. c2001. *10 days to Faster Reading*. New York : Warner Books, c2001. 206 p. ISBN 04-466-7667-5.
12. PAPÍK, Richard. 1992. *Naučte se číst!* Praha : Grada, 1992. 181 s. ISBN 80-85424-93-2.

13. PAPÍK, Richard. 1990. *Využití metody rychlého čtení v odborné přípravě informačních pracovníků a uživatelů*. Praha, 1990. 120 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví.
14. RICHAUDEAU, François; GAQUELIN M.; GAQUELIN F. c1984. *La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau*. Paris : Retz, c1984. 351 s. ISBN 2-7256-0012-X
15. *Rychločtení: zvyšování rychlosti čtení a chápání textu* [online]. Brno : Fakulta informačních technologií [citováno 9.3.2008]. Dostupné z WWW <<http://www.fit.vutbr.cz/study/course-1.php.cs.iso-8859-2?id=644>>
16. SOVÁK, Pavel. 2005. Rychločtení textu na displeji mobilního telefonu. *Mobil mania.cz : o mobilech víme vše* [online]. Brno : Computer Press, 2005 [citováno 9.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.mobilmania.cz/default.aspx?section=44&server=1&article=1110951>>. ISSN 1214-1887.
17. The British Library. *The British Library : The world's knowledge* [online]. London : The British Library [citováno 25.4.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.bl.uk/>>.
18. ZIELKE, Wolfgang. 1972. *Čtete rychleji, čtete lépe*. Praha : Institut řízení, 1972. 180 s.
19. ZIELKE, Wolfgang. 1988. *Jak číst rychleji a lépe*. 2. vyd. Praha : Svoboda, 1988. 168 s.

Knihovny, katalogy a databáze:

20. Cambridge Scientific Abstracts. c2008. *LISA : Library and Information Science Abstracts* [online]. Bethesda : CSA, c2008 , [citováno 29.3.2008]. Dostupný z WWW: <http://www-ca4.csa.com/ids70/select_databases.php?SID=171e6ac77cfdd82cd061c0695b1b1663>.
21. EBSCO Publishing. *Computers & Applied Sciences Complete* [online]. Ipswich : EBSCO Publishing, c2008 [citováno 29.3.2008]. Dostupné z WWW <<http://search.ebscohost.com/Login.aspx?>>.
22. EBSCO Publishing. *Information Science & Technology Abstracts* [online]. Ipswich : EBSCO Publishing, c2008 [citováno 29.3.2008]. Dostupné z WWW <<http://search.ebscohost.com/Login.aspx?>>.
23. EBSCO Publishing. *Library, Information Science & Technology Abstracts* [online]. Ipswich : EBSCO Publishing, c2008 [citováno 29.3.2008]. Dostupné z WWW <<http://search.ebscohost.com/Login.aspx?>>.
24. *ERIC : Education Resources Information Center* [online]. Institute of Educational Sciences. Washington DC: IES, [citováno 29.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.eric.ed.gov/>>.
25. H.W.Wilson Company. c2008. *Library Literature & Information Science Full Text* [online]. New York : H.W.Wilson Company, c2008 [citováno

25.4.2008]. Dostupné z WWW

<<http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/login.jhtml?requestid=22464>>.

26. La Bibliothèque Nationale de France. *Catalogue Bn-Opale plus* [online]. Paris : Bibliothèque Nationale de France, [citováno 25.4.2008].

Dostupný z WWW

<http://catalogue.bnf.fr/jsp/recherche_simple_champ_unique.jsp;jsessionid=0000SJg5DaZhO_yOA9cPZwYDfgG:-1?nouvelleRecherche=O&nouveaute=O&host=catalogue>.

27. Library and Archives Canada. 1999. *Amicus : Canadian National Catalogue* [online]. Ottawa : Library and Archives Canada, 1999 [citováno 25.4.2008]. Dostupný z WWW

<<http://amicus.collectionscanada.ca/aaweb/aalogine.htm>>.

28. Library of Congress. *Library of Congress Online Catalog* [online]. Washington : Library of Congress, [citováno 29.3.2008]. Dostupný z WWW:

<<http://catalog.loc.gov/>>.

29. Národní knihovna České republiky. c2004. *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2004 [citováno 25.3.2008]. Dostupný z WWW

<http://sigma.nkp.cz/F/1MIGSTR5M7C1DQ8DQDAIPPSJKP3IL6TLGA94YM62LDLP2E1N2B-01498?func=file&file_name=find-a&local_base=KTD>.

30. Národní knihovna České republiky. c2004. *NKC : Online katalog Národní knihovny* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, c2004 [citováno 25.3.2008]. Dostupný z WWW

<http://sigma.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-a&local_base=nkc>.

31. *Wikipédia : L'encyclopédie libre* [online]. c2008. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, c2008 [citováno 20.3.2008]. Dostupný z WWW

<<http://fr.wikipedia.org/wiki/Accueil>>.

32. *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. c2008. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, c2008 [citováno 20.3.2008]. Dostupný z WWW

<http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page>.

33. *Wikipedie : otevřená encyklopedie* [online]. c2008. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, c2008 [citováno 20.3.2008]. Dostupný z WWW

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana>.

Internetové vyhledávače:

34. Google Inc. c2008. *Google* [online]. Mountain View . Google, c2008 [citováno 29.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.google.com/>>

35. Google Inc. c2008. *Google* [online]. Mountain View . Google, c2008 [citováno 29.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.google.cz/>>

36. Google Inc. c2008. *Google* [online]. Mountain View . Google, c2008 [citováno 29.3.2008]. Dostupný z WWW <<http://www.google.fr/>>

PŘÍLOHY

Příloha č.1.....	I
Příloha č.2.....	I
Příloha č.3.....	II
Příloha č.4.....	II
Příloha č.5.....	III
Příloha č.6.....	III
Příloha č.7.....	IV
Příloha č.8.....	IV
Příloha č.9.....	V
Příloha č.10.....	VI
Příloha č.11.....	VII
Příloha č.12.....	VIII
Příloha č.13.....	IX
Příloha č.14.....	X

Příloha č.1: Ing. David Gruber

Příloha č.2: Jozef Mistrík

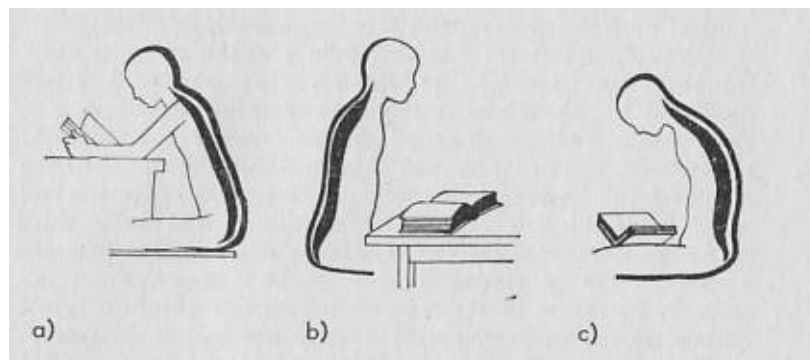
Příloha č.3: Video ze webového sídla <http://youtube.com>

The screenshot shows the YouTube interface for a video titled "Buzan Tony Speed Reading" uploaded by the channel "hugaroosevelt". The video player shows a man in a suit speaking in a library setting. The video has 6,167 views and 11 ratings. The channel information shows it was joined 8 months ago and has 5 videos. The video description includes the text "Increase speed reading and understanding" and an embed code. The interface also shows navigation tabs (Home, Videos, Channels, Community), a search bar, and a list of related videos.

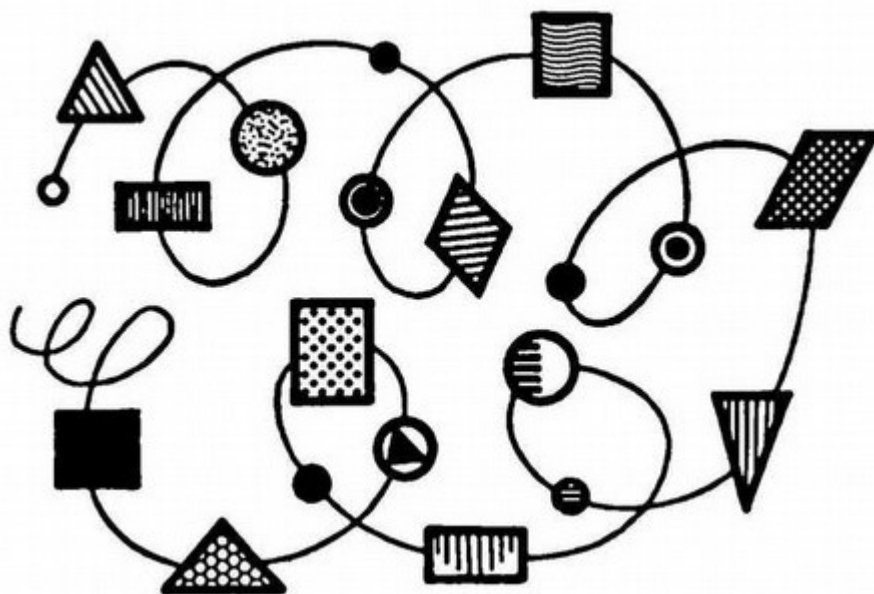
Příloha č.4: Heslo *Lecture rapide* ve francouzské verzi Wikipédie.

The screenshot shows the French Wikipedia article for "Lecture rapide". The article discusses the concept of speed reading, its benefits, and the methods used. It includes a summary section and a list of methods. The article is in French and is part of the Wikipedia encyclopedia. The article text includes: "La lecture rapide (ou lecture experte, parfois assimilée à la lecture globale) est une méthode visant à lire beaucoup plus vite tout en retenant les aspects importants (au regard des objectifs que le lecteur s'est fixé) d'un texte. Elle peut être mise en œuvre pour l'apprentissage de la lecture, ou pour la formation d'adultes ou d'adolescents sachant déjà lire. Les détracteurs de la méthode globale estiment que les enfants apprennent mal l'orthographe ou comprennent moins ce qu'ils lisent." The article also includes a section titled "Méthodes" which lists several techniques for speed reading.

Příloha č.5: Způsoby sezení. Způsob a) je správný a b) a c) jsou špatné. Převzato z knihy *Rychle čítanie* od Jozefa Mistríka.

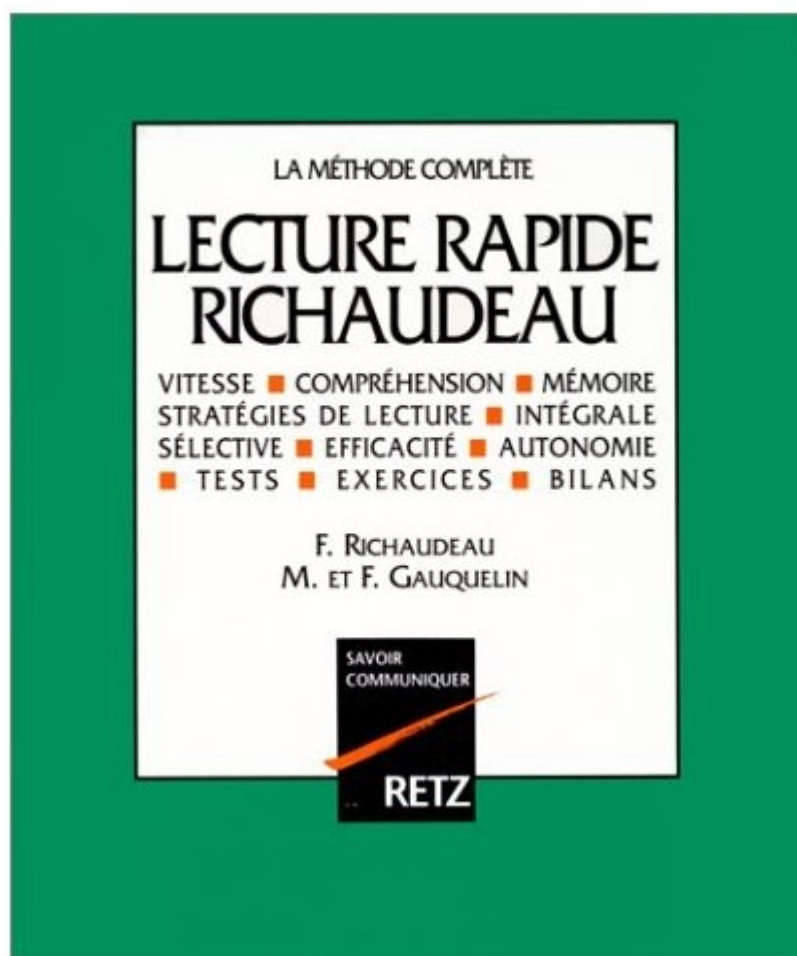
Příloha č.6: Obrazec na procvičení očních svalů, server <http://zena.centrum.cz>

Příloha č.7: François Richaudeau

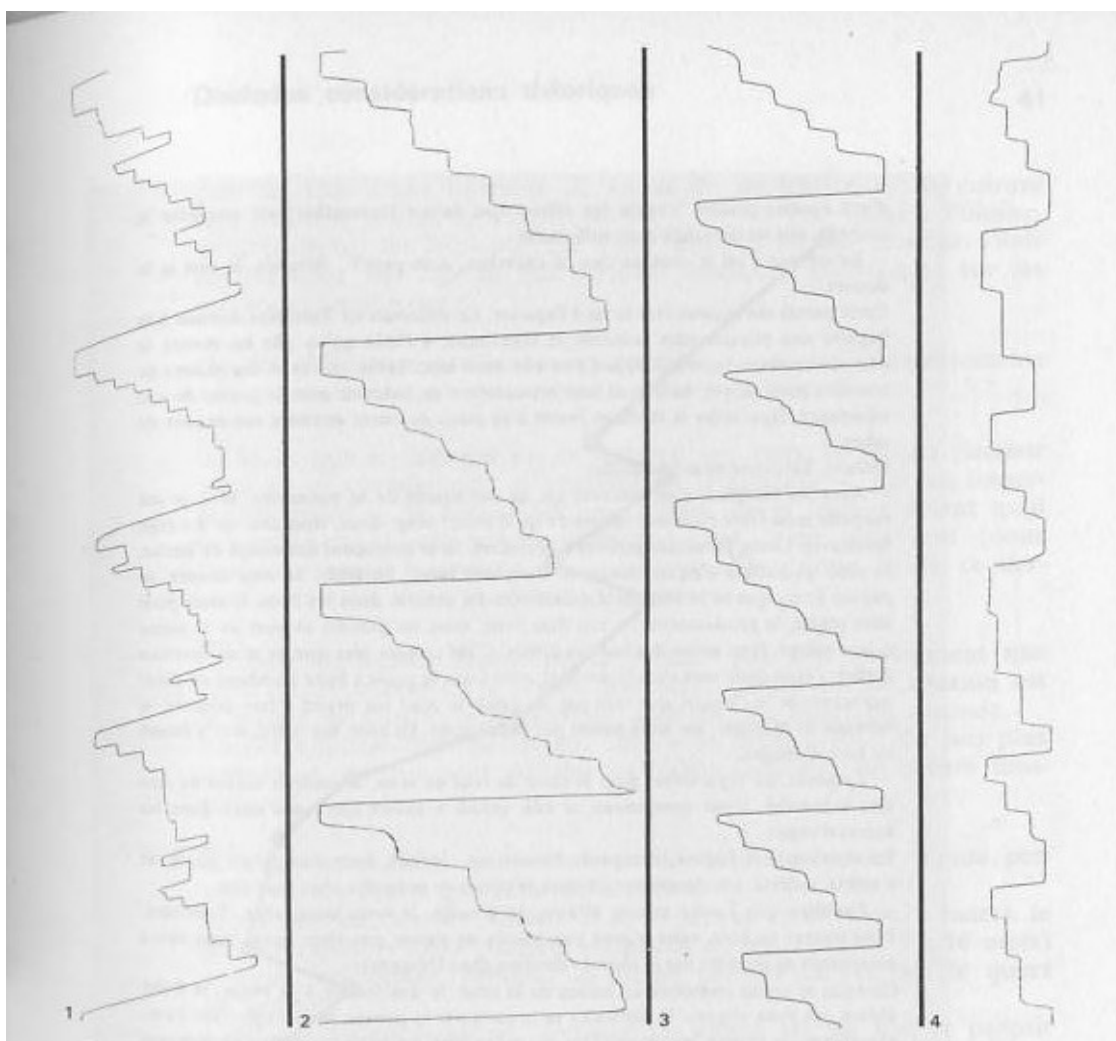
Příloha č.8: Obálka knihy *La méthode complète : Lecture rapide* Richaudeau.

Příloha č. 9:

- 1) pohyb očí po stránce u pomalého čtenáře, který má sklony k dyslexii
- 2) pohyb očí u čtenáře pomalého, ale čtoucího dobře
- 3) pohyb očí dobrého čtenáře
- 4) pohyb očí rychlého čtenáře

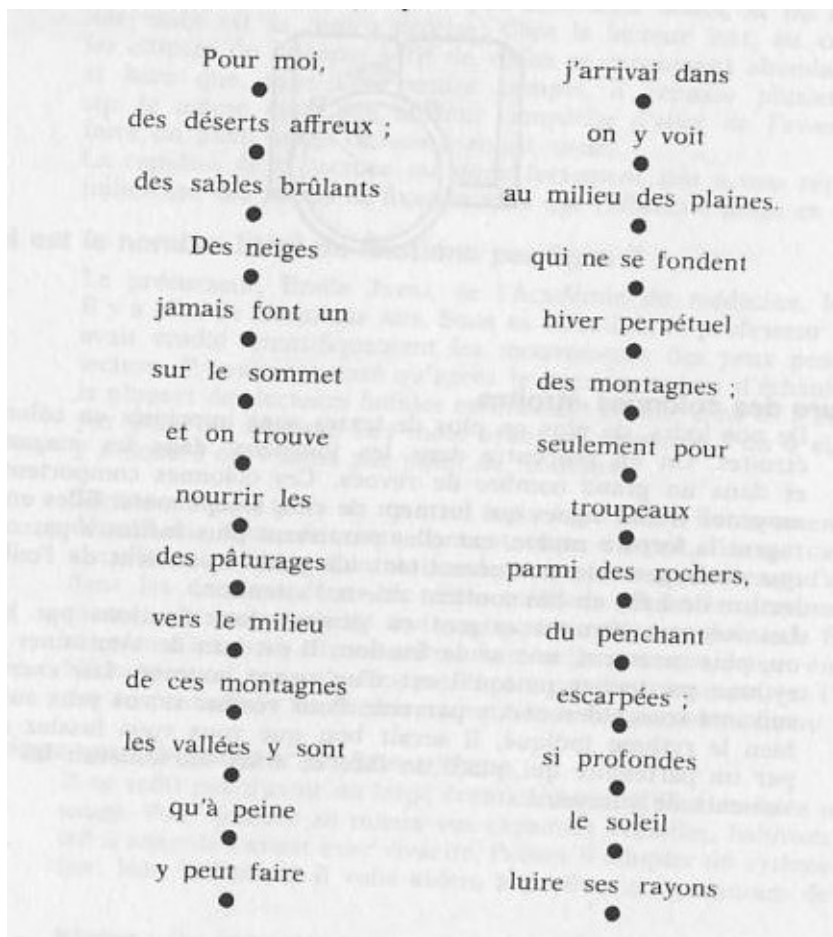
Z knihy La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau

Příloha č. 10:

Ukázka prvního cvičení na fixace. Černé tečky pomáhají čtenáři soustředit pohled.

Z knihy La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau

Příloha č. 11:

Ukázka cvičení na čtení na 3 fixace.

Z knihy La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau

Il y a chaque	année, à Chartres,	près de cent
mille visiteurs	attentifs et	respectueux. Il
en est bien peu	qui remarquent	dans la nef le
gigantesque	serpentin de	dalles blanches
qui déroule ses	méandres sous	les chaises et
les prie-Dieu. Ce	dessin mystérieux	constitue pourtant
l'une des plus	passionnantes	énigmes de Notre-
Dame de Chartres.	Il s'agit en effet	d'un labyrinthe.
Lorsqu'on sait	que cette étrange	figure était liée
à certains rites	initiatiqes de	Crète et qu'on la
voit sur certains	mégalithes bretons	et irlandais,
on est en droit	de trouver sa	présence insolite
dans un temple	chrétien. Les	historiens
expliquent	qu'à Chartres	les fidèles
considéraient	que ce chemin de	Pierre représentait
une réduction	du pèlerinage en	Terre sainte.
Ceux qui ne	pouvaient aller	à Jérusalem le
parcouraient	à genoux, car les	mêmes grâces
et les mêmes	indulgences y	étaient attachées.
Selon d'autres	auteurs ce labyrinthe	figurait la voie
douloureuse suivie par le Christ de la maison de		
Pilate au Calvaire. Mais dans les deux cas,		
Pourquoi avoir donné à cette croisade en miniature		
ou à ce chemin de croix la forme d'un « jeu de		
l'oie » ? Pourquoi, enfin, la pierre centrale du		
labyrinthe de Chartres ne représente-t-elle pas le		
tombeau du Christ ou le calvaire, mais <i>Thésée et</i>		
<i>le Minotaure</i> ? Devons-nous donc considérer les		
labyrinthes inscrits dans les dalles de certaines		
de nos cathédrales comme d'étranges liens qui		
rattachent le christianisme aux plus anciennes		
religions connues ? Sans doute. Comme nous		
devons y voir un symbole alchimique. Qui sait à		
quelles pratiques secrètes, à quels enseignements		
ésotériques étaient destinées ces déconcertantes		
figures ? Aujourd'hui, les fidèles les considèrent		
avec un sourire amusé, et les touristes les		
ignorent. Quant aux prêtres, ils en sont, le		
plus souvent, bien embarrassés.		

Planète 22 : « Le labyrinthe de la cathédrale de Chartres », par Guy Breton.

Příloha č. 12:

Ukázka cvičení na rozšiřování vertikálního zorného pole.

Z knihy La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau

pas péage paysage → pellicule ← pénurie perle peu	foi foire foncier → fondation ← footing forum fou	élu émane émarger → embaucher ← emblème émeri ému
ver vendu vengeur versement → vertigineux ← vigoureux vitesse vitre vie	âge agent aigreur aiguiller → aimantation ← ajoutable alerter alors ami	mis mieux mièvres migration → militariser ← minimiser minutie mixte moi
sec seize sembler sensation sentimental → septentrional ← sollicitude sortilège soyeuse suave suc	tas taupe taureau taurillon tauromachie → téléviser ← témoignages tenancier tension terre toc	eau ébahi ébarber ébrancher ébranlement → échappatoires ← échangeable ecchymose économe écrit écu

Příloha č. 13:

Ukázka redundance písma.

Z knihy La méthode complète : Lecture rapide Richaudeau

La plus noble conquête que l'homme ait jamais faite est celle de ce fier et fougueux animal, qui partage avec lui les fatigues de la guerre et la gloire des combats : aussi intrévide que son maître, le cheval voit le néril et l'affronte ; il se fait au bruit des armes, il l'aime, il le cherche et s'anime de la même ardeur : il partage aussi ses plaisirs, à la chasse, aux tournois, à la course, il brille, il étincelle. Mais, docile autant que courageux, il ne se laisse point emporter à son feu ; il sait réprimer ses mouvements : non-seulement il fléchit sous la main de celui qui le guide, mais il semble consulter ses desirs, et, obéissant toujours aux impressions qu'il en reçoit, il se précipite, se modère ou s'arrête : c'est une créature qui renonce à son être pour n'exister que par la volonté d'un autre, qui soit même le prochain ; qui, par la promptitude et la précision de ses mouvements, l'exécute et l'exécute ; qui sent autant qu'on le déçoit, et ne rend qu'autant qu'on veut ; qui, se livrant sans réserve ; ne se refuse à rien, sort de toutes ses forces, s'exécute, et même meurt pour mieux obéir.

Voilà le cheval dont les talents sont développés, dont l'art a perfectionné les qualités naturelles, qui, dès le premier âge, a été enseigné et ensuite exercé, dressé au service de l'homme ; c'est par la perte de sa liberté que commence son éducation, et c'est par la contrainte qu'elle s'a-

Příloha č. 14:

Ukázky osmi způsobů čtení z knihy Gerharda Hörnera.

Rozmach přes dva řádky

Pokuste se jedním pohybem očí zachytit dva řádky najednou.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Variabilní rozmach přes řádky

Pokuste se zvětšit dvouřádkový rozmach. Sejměte jedním čtecím pohybem tolik řádků, kolik je možné (pokročilí čtenáři zvládnou mezi dvěma až osmi).

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Zpětný rozmach

I když tomu nejprve nebudete chtít věřit: Také při rozmachu směrem nazpět snímají vaše oči informace, které váš mozek bez problémů seřadí do správného pořadí. Velmi efektivní technika, se kterou svou rychlost čtení napoprvé zdvojnásobíte.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Metoda S

Touto metodou spojíte rozmach vpřed s rozmachem nazpět. Při tom můžete použít jak dvouřádkový, tak i víceřádkový variabilní rozmach přes řádky.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Metoda cik-cak

S touto metodou využíváte kompletní pole svého periferního vidění. Pohybujte čtecí pomůckou rovnoměrně diagonálně dolů, udělejte malou smyčku a pokračujte kyvadlovým pohybem po diagonále zpět.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Vertikální vlna

Tato technika kombinuje jak čtení vpřed i nazpět, tak také horizontální a vertikální periferní vidění. Pohybujte očima v rytmických vlnách po stránce dolů.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Pomalé S

Tato technika je rozšířenou verzí metody S, cik-cak a vertikální vlny. Pohybujte čtecí pomůckou v pěti horizontálních nebo lehce vertikálních pohybech po stránce.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

Hledání odpovědi na nové otázky

Avšak ještě mnohem důležitější než hromadění a ukládání vědění jsou v moderní informační společnosti odpovědi na jiné otázky:

Jak si v tom množství informací zachovat přehled?

Oboustranná čtecí pomůcka

Paralelně s vizuální čtecí pomůckou vlevo se pohybuje váš prst po pravém okraji stránky směrem dolů (nebo opačně), zatímco oči snímají informaci ležící mezi nimi.

Bylo-li před 250 lety pro alespoň trochu vzdělaného člověka ještě možné mít přehled o kompletním spektru vědění, představuje to dnes dokonce i pro největšího génia úkol na úrovni kvadratury kruhu. Neřešitelné! Proto byste se také o to vůbec neměli pokoušet.

Osvěta a vzdělání sice stále ještě patří k rozhodujícím předpokladům pro pracovní i soukromý úspěch. A taktéž více než 550 let po Johannu Gutenbergovi, který vynálezem knihtisku vytvořil předpoklad pro všeobecný přístup k informacím, platí beze změny přísloví „Vědění je moc“.

